

„A pszichológiai jóllét magába foglalja azt is, hogy hatékonyan kezeljük a képernyő előtt töltött időt, elkerülve a technológia túlhasználatából fakadó kockázatokat. Az általunk látott finn iskolák rengeteg energiát fordítanak különböző sportokra és interaktív tevékenységekre – a tanórák közötti szünetekre is kiterjed a tudatos tanulásszervezés.”

TARTALOM

4. tanterem

Nem jön ki a matek,
de melyek a fő okok? –
Bíró Blanka írása

18. tanterem

Nagyszerű iskolai látogatás
a Bánffy-kastélyban

19. láthatár

Digitális platform segíti
a magyar diákokat

22. magánterület

Zápor a zöldben –
László Noémi írása

23. hivatalos

1. láthatár

Összefogás a versenyvizsgázó
tanárok jobb eredményeiért –
Gebe Zoltán írása

12. tanterem

Papírszínház az
osztályteremben –
Kolumbán Krisztina írása

16. lélekjelenlét

Középiskolások tudományos
konferenciája –
Vörös Alpár István Vita írása

6. portré

Csodák nincsenek,
de érződik szemléletváltás –
Szucher Ervin beszélgetése Fodor
Józseffel

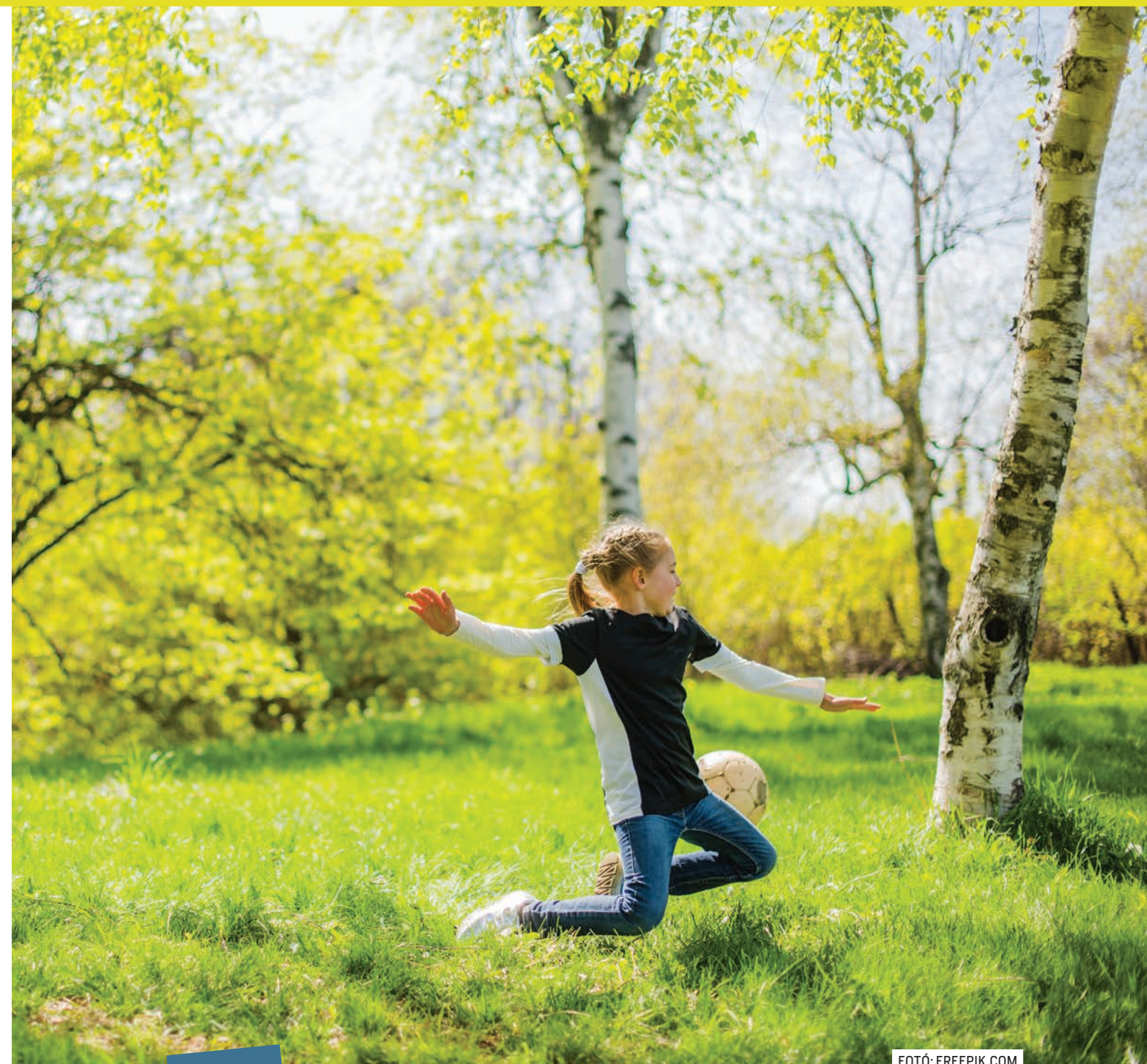
14. lélekjelenlét

Hadi Nóra Melinda iskola-
pszichológus a lelki gondokról –
Gebe Zoltán írása

20. szülői szemmel

A gyermek mint tükör
és detektor –
Bartha Réka írása

FOTÓ: FREEPIK.COM

8.

Örömteli iskolák – mit tanulhatunk a finnektől? [2.]

mk

Kedves Olvasóink!

A 2024–2025-ös tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreatívfejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősege

IDEA
KÖNYVTÉR

ERDÉLYI MAGYAR KÖNYVEK EGY TÉRBEN

Válasszon az Idea Könyvtér széles könyv kínálatából,
és fizessen akár pedagógus-karriertámogató utalvánnyal,
azaz Pluxee-kártyával! **Vásárolhat személyesen kolozsvári
könyvesboltunkban, vagy rendelhet online webáruházunkból.**

Kolozsvár, Kossuth Lajos utca (December 21. sugárút), 14. szám | ideakonyvter.ro

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatas

Megrendeléseiket a www.communitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Kőnczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

Magyar Közoktatás

www.communitas.ro/mkorendeles

Összefogás a versenyvizsgázó tanárok jobb eredményeiért

Sok hibája lehet a jelenlegi romániai versenyvizsgarendszernek a Communitas Alapítvány felkészítő programjában közreműködő pedagógusok szerint. A lapunk által megszólaltatott résztvevők úgy látják, a testnevelés esetében az elméleti rész túl hangsúlyos, a fizika esetében pedig az aránytalanul nehéz tételek nehezítik a pedagógusok dolgát.

Idén is meghirdette versenyvizsgákra való felkészítőjét a Communitas Alapítvány, a képzés célja a pályakezdő vagy rutinos, de fontos megmérettetés előtt álló tanárok segítése. Idén a tavalyinál többen, összesen 256-an jelentkeztek a programba, amelynek hatékonyságáról többek között az Apáczai Csere János Elméleti Líceum igazgatóját, Vörös Alpár fizikáért felelős felkészítőt kérdeztük meg.

Egyre kevesebb a fizikatanár

Vörös Alpár elmondta, meglátása szerint a fizikának sajátos státusza van a tanári versenyvizsgán abból a szempontból, hogy a fizikatanárok más tudományterületeket és tantárgyakat lefe-

FOTÓ • FREPIK.COM

A testneveléstanárok számára is tartanak versenyvizsga-felkészítőt, hogy a lehető legjobban vegyék az akadályokat a megmérettetésen

a fizikai oktatás színvonala megfelelő” – világított rá az általa észlelt legfontosabb problémákra Vörös Alpár.

Mint kifejtette, az említett okok miatt sokan olyan, az alapvető tudást érintő hiányosságokkal kerülnek egyetemre, amelyeket a későbbiekben nem lehet behozni. Úgy véli, a versenyvizsga rendszerének megváltoztatása lenne a megoldás, ennek kapcsán már konkrét javaslatot is tett a minisztérium felé. Kezdeményezéséhez csatlakozott a román fizikátársulat is, és a javaslat eljutott az összes olyan egyetemhez, ahol fizika kar működik.

„A témával kapcsolatban nemrégiben írt tanulmányom eredményeiből kiindulva nagyjából háromszor kisebb eséllyel lehet egy fizikatanár címzetes tanár, és kerülhet be hosszú távú szerződéssel a rendszerbe, mint bármely más

szakos tanár” – tette hozzá az elmondottakhoz az igazgató.

Hiányosságok a feladatmegoldás terén

Ami a 12 alkalmas online versenyvizsga-felkészítőt illeti, Vörös Alpár elsősorban a feladatmegoldásra koncentrált, hiszen ott tapasztal nagy hiányosságot. A jelöltek nagy részét az ezen a téren mutatott gyenge teljesítmény húzza vissza. Emellett a módszertani tétel kidolgozását próbálják meg olyan struktúrára felépíteni, ami segíthet a pontszám maximalizálásban.

A részt vevő fizikatanárokat érintő adatokat nézve, tavalyhoz képest csökkent a programba jelentkezők száma. Hasonló csökkenés figyelhető meg a szintén természettudománynak számító biológia és kémia esetén is.

Vörös Alpár fizikatanár úgy véli, a versenyvizsga rendszerének megváltoztatása lenne a megoldás, ennek kapcsán már konkrét javaslatot is tett a minisztérium felé.

dő kollégáikhoz képest nagy hátrányban vannak a megmérettetésen.

„A versenyvizsga-tematika több mint húsz évvel ezelőtti struktúrára épül, amikor mindenki elvégzett egy négy-öt éves képzést, és úgy lett tanár. Most hároméves képzés után kell versenyvizsgát írni, ami mindenki számára komoly kihívást jelent. Az is problémát jelent, hogy egyre kevesebb fizikatanár van, és emiatt kevesebb olyan iskola is, ahol

„Kevés az új jelentkező a versenyvizsgára. Akik már egyszer részt vettek a programban, azok nem mind jelentkeztek újra. Ezzel együtt a tíz jelentkezőből heten tavaly is részt vettek a képzésen. Fizikánál általában nemcsak fiatalok vesznek részt a felkészítőn, hanem olyanok is, akik negyven év körül vannak, ez jellemző a jelentkezők többségére” – árulta el a részletekkel kapcsolatban Vörös Alpár, hozzátéve, az sem ritka, hogy valaki középkorúan kezdi el a pályát.

Pozitív tapasztalatok: a pedagógiai résznél is segítenek a szakemberek

Arra is van példa, hogy valaki az egyetem elvégzése után egy-két évet tanít, majd visszavonul a szakmától, de hosszú időre rá visszatér a katedrához. Összességében elmondható, hogy a pályá-

Arra is van példa, hogy valaki az egyetem elvégzése után egy-két évet tanít, majd visszavonul a szakmától, de hosszú időre rá visszatér a katedrához. Összességében elmondható, hogy a pályakezdő fiatalok alacsony száma aggasztó.

kezdő fiatalok alacsony száma aggasztó, a képzésen résztvevők közül csak a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceumban tanító Gergely Tamás pályakezdő fizikatanár mondhatja el magáról, hogy ebbe a kategóriába tartozik.

Ő a 2023/24-es tanévben elindított kezdeményezés első kiadásán is részt vett, idén pedig úgy döntött, újra jelentkezik a programra, ennek kapcsán osztotta meg velünk személyes tapasztalatait.

„Nagyon ügyesen volt megszervezve a felkészítő. Annak ellenére, hogy lehetne sok előadást tartani a témáról, a tavalyi programot is szépen beosztották a szervezők, átvettünk mindent, ami szükséges. Az elméletet, a feladatmegoldást és a pedagógiai részt is érintettük, ami nagyon sokat adott hozzá a

felkészülésünkhöz” – idézte fel a számára hasznos projekttel kapcsolatban Gergely Tamás. Amikor megtudta, hogy idén is lesz lehetőség jelentkezni, nem gondolkodott sokáig a döntésen, szívesen vesz részt ismét a programban.

Személy szerint úgy érzi, számára nem a feladatok voltak a legnehezebbek, hanem a pedagógiai résznél segítették igazán a felkészítő szakemberek.

„A pedagógiai résznél a felsőoktatásban csak annyit mondanak, hogy az egyetemi pedagógia modul keretén belül, a tankönyvekből kellene megtanul-

Ami a program népszerűségét illeti, a testnevelés esetében a tavalyi számokhoz hasonlóak mérhetőek, azzal mindig számolniuk kell a szervezőknek, hogy időközben néhányan lemorzsolódnak, de összességében sokan látják úgy, reális segítség lehet számukra a felkészítő versenyvizsgájuk előtt.

ni. Nincs viszont egy egységes séma, minden egyetemen másképp tanítják a pedagógiát. Mi nem tudjuk, ki fogja javítani a vizsgánkat. Elképzelhető, hogy valaki pontokat veszít azért, mert a lași-ban tanult modul eltér a kolozsváritól. A program részéről jó irányadó volt, hogy tudtak távpontokat adni, így javítótól függetlenül össze tudtunk szedni valamennyi pontot” – tért ki a fontos tényezőre a fizikatanár.

Ami a program finanszírozását illeti, a Communitas Alapítvány támogatásának köszönhetően a jelentkezők kedvezményes hozzájárulási díj befizetésével vehetnek részt a felkészítőkön, amennyiben pedig elérik a 9-es jegyet, a teljes, 300 lejes összeget visszatérítik.

Fontos a jelölt hozzáállása

„Természetesen a jelölt hozzáállásától is függ, hogyan fog teljesíteni. Nem úgy kell elképzelni, hogy a program kijárása garantáltan biztosítja a jó jegyet. Először is a vizsgára jelentkezőnek kell

energiát befektetni a felkészülésbe, de ami a szervezőkön múlik, azt ők megteszik” – hívta fel a figyelmet a vizsgázók motivációjának fontosságára Gergely Tamás.

A fiatal pedagógushoz nem jutott el információ bármilyen változásról a tavalyi versenyvizsgához képest. Ugyanabból a könyvészetből és tematikából kell készülniük a vizsgázóknak, mint egy évvel ezelőtt. Úgy érzi, nagyszabású dolgoknak kellene történniük a mélyreható, rendszeres változáshoz.

Amint azt Vörös Alpár is említette, fizikából a tétel általában jóval nehezebb, mint más tantárgyakból, ezért a 9-10-es közötti jegy megírása minden pályakezdő számára álmosszerű lenne, hiszen az elmúlt tíz évben országos szinten nagyon ritka volt, a reális cél inkább a 7-es elérése lehet a jelentkezőknek, ami szintén nem könnyű. Úgy

Nincs viszont egy egységes séma, minden egyetemen másképp tanítják a pedagógiát. Mi nem tudjuk, ki fogja javítani a vizsgánkat. Elképzelhető, hogy valaki pontokat veszít azért, mert a lași-ban tanult modul eltér a kolozsváritól.

véli, a versenyvizsga-felkészítő program nélkül önmagához képest ő is egy-másfél jeggyel kisebbet írt volna.

„Létezik a pályakezdők esetében egy gyakran hangoztatott érv, amely szerint mi frissen jöttünk ki az egyetemről, ezért nekünk jobban kellene emlékeznünk bizonyos dolgokra. Ebben van ráció, de én például másféle nehézségekbe ütközöm, mint az, aki 25 éve tanít, és nagy a tapasztalata” – fejtette ki álláspontját Gergely Tamás.

A versenyvizsgát július közepén tartják, előtte a tanároknak sűrű időszakuk van. Pótvizsgákkal, érettségivel és nyolcadikos vizsgával együtt általában másfél hétük marad a jelölteknek arra, hogy csak kizárólag a felkészüléssel foglalkozzanak. Gergely Tamás éppen ezért

már áprilisban elkezdett rá tanulni, mert úgy érzi, másképp nem lenne esélye jól teljesíteni. A fizikatanár támogatását fejezte ki mindazon pályakezdők felé, akik hozzá hasonlóan a közeljövőben készülnek a nagy kihívásra.

Sikeres volt a testnevelés terén a tavalyi képzés

A felkészítő program ugyanúgy érinti az egyetemi szektort is, mint a közép- és elemi iskolait. Ennek kapcsán a Babeş –Bolyai Tudományegyetem Testnevelés és Sport Karának oktatója, Balla Béla adott részletes tájékoztatást.

„A program valamilyen formában már korábban is folyt a testnevelést érintően, a tavalyi indulás előtt két év-

Amint azt Vörös Alpár is említette, fizikából a tétel általában jóval nehezebb, mint más tantárgyakból, ezért a 9-10-es közötti jegy megírása minden pályakezdő számára átlomszerű lenne, hiszen az elmúlt tíz évben országos szinten nagyon ritka volt, a reális cél inkább a 7-es elérése lehet a jelentkezőknek, ami szintén nem könnyű.

vel megkerestek engem diákok és tanügyben dolgozók, hogy tartanék-e felkészítőt nekik. Nem akartam ezért pénzt elfogadni, de azért ilyen sok napról nem szívesen mond le az ember. Megkerestem a Communitast, ők pedig hozzájárultak a támogatáshoz, kiterjesztve más tudományterületekre is” – árulta el az ötlet eredetével kapcsolatban Balla.

Megfigyelései szerint a programban részt vevő tavalyi jelöltek nagy része el is ment a versenyvizsgára, és elég szép számban érték el 9-es feletti eredményeket. Úgy véli, ehhez megfelelő hozzáállás és szerencse is kellhet egyes esetekben, de a jövőben várhatóan lesznek pontosabb statisztikai adatok is a program hatékonyságáról.

FOTÓ: FREEPIK.COM

Az iskolai fizikaoktatás nehézségeit is segít áthidalni a mostani, pedagógusoknak szóló képzés

„Nincs különösen sok témakör megfogalmazva a testnevelés területén, húsz pontban van az elméleti, tizenkét pontban a didaktikai rész. Az egyik tág terület, a másik fél oldalban megválaszolható. Mindegyikre van felkészítés az egyetemi oktatásban, de nem mindig áll össze egy végzős diák fejében, hogyan kösse össze egy-egy szaktantárgy ismeretét a másikkal, és hogyan jöjjön ki valami egységes az egészből. Értelmezés szempontjából is igyekszem megküzdési stratégiákat ajánlani nekik” – tért ki saját szakterületére a testnevelési szakember, aki ugyan még nem javított versenyvizsgát, de rendszeresen követi a metodológiát, a tételeket és az eredményeket.

Bár gyakorlati tantárgyról van szó, Balla Béla szerint sokszor előfordul, hogy a versenyvizsgán a tétel 60%-a elméleti kérdésekről szól. Szerinte az összeállításnál túlsúlyba helyezik ezeket a dolgokat a módszertanhoz képest.

Több gyakorlatra lenne szükség

„Kell ismerni az oktatásunk alapját, de nem értek egyet azzal, hogy a versenyvizsgán ez döntsön. A gyakorlati boldogulás adja meg a testnevelő tanárok sikerességét a tanügyben. Amikor elmegyünk inspekcióba, azt látjuk, hogy az teljesít jól, aki ki tudja fejezni magát az órákon. Hiába tudná jól valaki az elméleti részt, ha nem tudná gyakorlatba ültetni” – fejtette ki véleményét

a kérdéssel kapcsolatban az egyetemi tanár.

Balla Béla úgy látja, Daniel David tanügyminiszterként törekszik arra, hogy pozitív irányba módosítsa a versenyvizsgákat, ehhez viszont mások részéről is erős támogatásra lenne szüksége. Néhány éven belül nem lát esélyt a versenyvizsga megváltoztatására, de reméli, hosszú távon sikerülhet.

„Mivel nagyon sok helyről jelentkeznek a programra, csak online van lehetőségünk megtartani a képzést. Ez a testnevelésben nem jelent nagy hátrányt, mert a gyakorlati rész a többség számára könnyebben érthető, és mindenkinek van benne tapasztalata. Ha valaki ott van és figyel, megérti a megközelítést. Az elméleti kérdésekre számunk több időt, amelyek 40-50-60 pontot is érnek. Ezeken szoktak elmenni a jegyek, és ezekre kell nagyobb hangsúlyt fektetni” – tette hozzá az elmondottakhoz Balla.

Ami a program népszerűségét illeti, a testnevelés esetében a tavalyi számokhoz hasonlóak mérhetőek, azzal mindig számolniuk kell a szervezőknek, hogy időközben néhányan lemorzsolódnak, de összességében sokan látják úgy, reális segítség lehet számukra a felkészítő versenyvizsgájuk előtt.

GEBE ZOLTÁN

zoli.gebe@proton.me

Nem jön ki a matek, de melyek a fő okok?

Ötven éve ugyanazokat a matematikafeladatokat oldják a hazai iskolákban. Közben nemzedékek nőttek fel, berobbantak a digitális bennszületek, és a módszertan mit sem változott. Az újabb nemzedék megszokta, készen kapja az információt, és egyre kevésbé hajlandó erőfeszítést tenni, hogy megtalálja a megoldást, vagy begyakorolja a feladatokat. Mindez oda vezetett, hogy a romániai tanulók több mint egyharmadát érinti a számolástudatlanság, 16 százalékuk pedig jelentős számolási nehézségekkel küzd. A szá-

A diákjaim egyik kedvenc tantárgya a számtan, rengeteg lehetőség van arra, hogy megszerettessük velük a matematikát, és ezeket ki is használjuk: a digitális táblát, a különböző internetesen platformokon fellelhető szenzációs, játékos gyakorlatokat – mondta el megkeresésünkre Cserei Hajnal tanítónő.

molási készség a matematikai információk megértésének, értelmezésének és használatának képessége a mindennapi, a szakmai és a társadalmi életben. Erről mutatta be első országos jelentését az Értékek az Oktatásban Egyesület (AVE Románia) és a Brio. A Maszol által megszólaltatott pedagógusok szerint a probléma összetett, ám az egyértelműen kiderült: míg elemiben a többség jókedvvel számol, ahogy telnek az évek, egyre inkább elmegy a kedvük a matematikától.

Elemiben jobban boldogulnak, később romlik a teljesítményük

Nemrég közzétett országos jelentés arra világít rá, hogy az általános iskolák alsó tagozatában még csak 25 százalékos, a felső tagozatában már 36 százalékos a számolástudatlanság szintje a diákok körében. A középiskolában már a tanulók 46 százaléka nem érti a számtant.

A vizsgálat azt is kimutatta, hogy a diákok társadalmi-gazdasági háttere és a számolástudatlanság szintje között szoros az összefüggés. A legmagasabb státusú tanulók között a legalacsonyabb, a legalacsonyabb státusú tanulók között pedig a legmagasabb a számolástudatlanság szintje. A vizsgálat során közel 600 romániai iskola mintegy 16 ezer diákjának számolási készségeit tesztelték 2024 decemberében. Ötödik osztálytól lassan elmegy a kedvük, hiszen egyre nehezebb a tananyag. Elemi tagozaton a gyerekek még szeretik a matematikát, erre rásegít, hogy rengeteg játékos feladat van, igaz nem a tankönyvekben, hanem különböző platformokon.

A kisiskolásokkal könnyű megszerettetni a számtant

A diákjaim egyik kedvenc tantárgya a számtan, rengeteg lehetőség van arra, hogy megszerettessük velük a matematikát, és ezeket ki is használjuk: a digitális táblát, a különböző internetesen platformokon fellelhető szenzációs, játékos gyakorlatokat – mondta el megkeresésünkre Cserei Hajnal tanítónő. Hozzátette, a tankönyvek ebben nem segítik, a gyerekek csak azt látják, hogy tele vannak zsúfolva feladatokkal. A lényeg, hogy szívesen számolnak, a digitális eszközökkel pedig még vonzóbbá lehet tenni a jelenlegi generáció számára a matematikát. A kisdíákok adottságai persze különbözőek, vannak akik azonnal ráéreznek a megoldásra,

és „könnyedén kirázzák a kisujjukból”, és olyanok is, akik nehezebben boldogulnak, fejlesztésre szorulnak. A pedagógus viszont azt tapasztalja, hogy a negyedik osztály végére kivétel nélkül mindegyik diákja tökéletesen elsajátítja a négy alapl műveletet. Arra kéri a szülőket, legyenek megértőek és türelmesek, ha a gyerek nem halad gyorsan, öt év alatt általában behozzák a lemaradást. A matematika rendkívül fontos a lo-

Ugyanakkor nem tartja jó megoldásnak, hogy bizonyos szakokon teljesen kivennék a matematikát, hiszen ez a tantárgy a gondolkodást fejleszti. Ezért úgy véli, minden diáknak szüksége lenne számtanórára, természetesen a szaknak megfelelő szinten, és esetenként levesebb óraszámban.

gikus gondolkodás fejlesztésében, anél is inkább, hogy a digitális világban nincs sok alkalom ennek a gyakorlására, fogalmazta meg Vári Kinga tanítónő. Meglátása szerint a digitalizálás okozza azt is, hogy a gyerekek nem szívesen tesznek erőfeszítéseket, erre kell őket „ránevelni”.

Törje a fejét! Törje a fejét!

„Megszokták, hogy készen kapják az információt. Gyakori hogy éppen csak rápillantanak egy feladatra, és az első reakciónk az, hogy »Nem értem«. Hamar feladják, és kérik a segítséget” – osztotta meg tapasztalatait a pedagógus. Ilyenkor arra biztatják a gyereket, hogy

„törje a fejét”. Elolvassák kétszer-háromszor is feladatot: „Jól rájátsok meg!” – mondja a tanítónő, és a gyerekek nevetve szajkózzák. Végül pedig megértik, megoldják a számtani feladványt.

Új módszerekre van szükség

Vári Kinga úgy látja, a matematikához való hozzáállás tekintetében változtak a generációk. Húsz évvel ezelőtt a tízes törteket, a milliárdos számokat is meg tudták tanítani elemi osztályokban, most a négy alapműveletre fektetik a hangsúlyt, azt általában minden gyerek megtanulja, sok gyakorlással, ismétléssel az is, akiknek az elején nehezebben ment. A módszereken is változtatni kellett, régebben a kisiskolások nagyon szerettek a műveletek alapján színezni, ma már ez nem annyira vonzó. „Alkalmazkodni kell, meg kell találni a módszereket, a digitális feladatokat, a játékos vetélkedőket, és akkor szívesen számolnak, gyakorolnak” – összegezte Vári Kinga.

A pedagógus úgy látja, míg elemiben a többség örömmel „matekozik”, eljárnak versenyekre, ötödik osztálytól las-

A gyerekek otthon csak akkor gyakorolnak, ha nagyon muszáj, így az iskolában lenne szükség sokkal több gyakorlásra, a tanultak elmélyítésére.

san elmegy a kedvük, hiszen egyre nehezebb a tananyag, és sokan nem tudják tartani a lépést.

Csak a generációk változtak, a tananyag és a módszerek kevésbé Ötven éve ugyanazokat a feladatokat kell megoldaniuk a különböző generációknak, módszertani változás is alig érhető tetten, a tanterv pedig ugyanolyan zsúfolt, mondta el megkeresésünkre Vad Zoltán, a nagyváradi Ady Endre Elméleti Líceum matematika szakos tanára. Hozzátette, közben a generációk ötven év alatt rengeteget változtak, észrevehető, hogy ma már kevésbé kitartóak, nehezebben dolgoznak meg az eredményért, „mindent azonnal akarnak”. A számítási készségeket

Rengeteg lehetőség kínálkozik arra, hogy a pedagógus megszerettesse a gyerekekkel a matematikát

viszont nem lehet „átadni”, a diákok meg kell dolgozzanak azért, hogy megértsék, elsajátítsák, magukban „helyretegyék a dolgokat”. A pedagógus szerint több tényező is, hogy sok diák rosszul teljesít matematikából, de az is hátráltatja őket, hogy a tananyag sem változott ötven év alatt, csak összevissza tologatták a fejezeteket, áttették egyik évfolyamról a másikra. A szellősebb tananyag lehetőséget nyújtana a tanultak begyakorlására, elmélyítésére, véli a matematikatanár. Meglátása szerint a tanítási módszereket is korszerűsíteni kell, sok tanár még mindig úgy oktat, ahogy annak idején őt is tanították. Ehhez még több továbbképzésre van szükség, fejezetekre lebontva kell megtanítani a pedagógusokat, hogyan oktassanak, hogy a mai nemzedék jobban befogadja az ismereteket. Jelenleg az általános, hogy a pedagógusra van bízva, milyen módszerekkel próbálkozik. Közben a matematikaórán feszesen tartani kell az ütemtervet, hogy diákokat felkészítsék a kimeneti vizsgákra. A jelenlegi óraszám mellett sokkal kisebb tananyagot kellene megtanítani, hiszen a matematikában a „gyakorlat teszi a mestert”. A gyerekek otthon csak akkor gyakorolnak, ha nagyon muszáj, így az iskolában lenne szükség sokkal több gyakorlásra, a tanultak elmélyítésére.

A matematika edzi a gondolkodást – ezért nem megoldás, ha nem tanítják

A készülő kerettantervben azt látják, hogy kevesebb lesz az óraszám, de még nem tudják, mi lesz a tantervvel. Azért aggodnak, nehogy ugyanaz maradjon a tananyag, még kevesebb órában, mert akkor tényleg semmi idő nem marad a gyakorlásra. „Egy kerettantervet nagyon jól meg kell alapozni, annak másrészt hosszú távú a kifutása, nem várhatunk azonnali eredményt” – szögezte le Vad Zoltán. Ugyanakkor nem tartja jó megoldásnak, hogy bizonyos szakokon teljesen kivennék a matematikát, hiszen ez a tantárgy a gondolkodást fejleszti. Ezért úgy véli, minden diáknak szüksége lenne számtanórára, természetesen a szaknak megfelelő szinten, és esetenként levelesebb óraszámban. „A matematika az agyat tornáztatja, a készségeket fejleszti. Az nem lehet kifogás, hogy az életben többé soha nem kell integrálni” – szögezte le a pedagógus.

BÍRÓ BLANKA

blanka@slagerradio.ro

Interjú Fodor Józseffel, a Maros megyei Pedagógusok Házának igazgatójával

Csodák nincsenek, de érződik szemléletváltás

Jelentős hátrányt kellett ledolgoznia Fodor Józsefnek, a Maros megyei Pedagógusok Háza öt évvel ezelőtt kinevezett igazgatójának. Hiába tekint több mint száz éves múltra, az utóbbi évtizedekben az intézményt a maradék tartalmától is „kiürítették”. A román tanerőknek sem kínált sokat a „pedaház”, a magyaroknak meg szinte semmit. Az új vezető sem képes csodákat művelni, ám tagadhatatlan, hogy 2020 óta jelentős szemléletfordulat állt be az intézmény élén.

– Próbálok visszaemlékezni, de nem jut eszembe, Maros megyében mikor lehetett jó hírre a Pedagógusok Házának, így gondolom, Önt sem érte kellemetlen meglepetés, amikor öt évvel ezelőtt átvette a vezetését?

– Azt tudtam, hogy nem számít egy népszerű intézménynek a pedagógusok körében, de azt végképp nem gondoltam volna, hogy a tanerők jelentős része még csak nem is hallott róla. Amikor egy-egy árirattal, beadvánnyal vagy kérvénnyel

– Ezek szerint a tréfás, de mégiscsak pejoratív Casa Porcului Didactic megnevezés nem is volt annyira alaptalan...

– Hát nem...

– Egy sóhivatal volt a Maros megyei pedaház?

– Ezt éppen nem mondanám, de hogy huzamosabb időn keresztül nem tett eleget a rendeltetésének, az biztos. Nincs mit szépíteni: a tanfelügyelőség, az iskolaigazgatók, a tanerők mellőzték a Pedagógusok Házát. Azok is, akik tudtak a létezéséről. Annál is inkább, mivel a törvény értelmében más is szervezhetett továbbképzőket, nem csak mi. Például olyan civil szervezetek, amelynek a statútumában szerepel ez a fajta tevékenység. És amelyek sokkal érdekesebb kínálattal rukkoltak elő, mint a Marosvásárhelyen működő CCD.

– Ennyire kedvezőtlen rajtpozícióból meddig sikerült eljutnia?

– Férfiasan bevallom: nem váltottam meg a világot. Amikor eljöttem az oktatásügyi minisztériumból, azt az elsődleges feladatot kaptam, hogy teremtsék rendet. Főként a szaktárca alárendeltségébe tartozó két intézmény között: a tanfelügyelőség és a pedaház között. Nem vagyunk egymásnak a vetélytársai, sőt kiegészítjük egymást, ennek dacára mégsem volt jó a viszony a két intézmény között. Pedig egy tető alatt székelünk, egyetlen emelet választ el bennünket.

– Ez a „jósomszédi iszony” helyi vagy országos jelenségnek számított?

– Ez kimondottan Maros megyére vonatkozott. Sok mindent hallottam,

de nem ismertem a hátteret. Aztán rájöttem, hogy vezetőszemély-függő az intézmények kapcsolata. Öt esztendő távlatából elégtétellel nyugtázom, hogy mára teljesen normalizálódott, sőt kimondottan jóvá vált az intézmények közti kapcsolat. Nekünk is, a tanfelügyelőségnek is ugyanaz a célunk és feladatkörünk: az oktatási rendszer fejlesztése.

Férfiasan bevallom: nem váltottam meg a világot. Amikor eljöttem az oktatásügyi minisztériumból, azt az elsődleges feladatot kaptam, hogy teremtsék rendet. Főként a szaktárca alárendeltségébe tartozó két intézmény között: a tanfelügyelőség és a pedaház között.

– A Pedagógusok Háza ehhez különböző rendezvényekkel, tanfolyamokkal, továbbképzőkkel, konferenciákkal járulhat hozzá. Csakhogy a pedagógusok szerint még mindig gyakori az olyan értékes képzés, amely nem jár kreditpontokkal, míg a kreditpontosokért mélyen zsebbe kell nyúlni.

– A tervezett képzéseket a minisztérium keretén belül működő munkacsoport akkreditálja és ugyanaz a testület határozza meg a kreditpontok számát. Tudni kell, hogy ingyenes képzés nem létezik. Mindenért fizetni kell: az oktató

• ASZERZŐFELVÉTELEI

Fodor József, a Maros megyei Pedagógusok Házának igazgatója

fordultunk az iskolákhoz, gyakran azal szembesültünk, hogy nem ismernek bennünket, fogalmunk sincs, mivel foglalkozunk. Ha mindössze az intézmény nevének a rövidítését, a CCD-t emlegettük, még a román anyanyelvű pedagógusok sem tudták, mit jelent. Holott ez nem egy újonnan alakult intézmény, jelentős múltra tekint vissza.

munkájáért, a terembérért, a közkölt-
ségekért. Az más, hogy esetleg nem a
résztevő fizeti, hanem a költségeket
átvállalja az önkormányzat vagy az is-
kola, netán valamiféle szervezet.

– Amennyiben a tanár nem a saját zse-
béből állja a költségeket, a „szponzor”
számonkérheti?

– Nos ez a törvény egyik nagy hiá-
nyossága. Pedig valóban az lenne a ter-
mészetes, hogy aki a pénzt adja, meg
is kérdezhesse a résztvevőtől: az iskola
mit nyer ebből? Hol és főként hogyan
szándékozik kamatoztatni a szerzett
plusz tudást?

– A gyakorlat miről tanúskodik: a pe-
dagógusok mekkora hányada iratkozik
fel különböző képzésekre, mert valóban

**Mindig is arra biztattam a
kollégákat, hogy azokra a
képzésekre és konferen-
ciákra is iratkozzanak be,
amelyeket mások szer-
veznek. Azok a tovább-
képzők fontosak, értéke-
sek, viszont más jellegűek,
mint amiket mi szerve-
zünk.**

szeretné fejleszteni magát, és hány szá-
zaléka azért, hogy gyarapítsa a kredit-
pontjai számát?

– Ki kell mondanunk, hogy aránylag
kevés az a pedagógus, aki nemcsak hogy
belátja a hiányosságait, hanem szeret-
né is pótolni azokat. Erre némileg rá-
cáfol a digitális ismeretek fejlesztésére
mutatkozó igény, hisz egyre nagyobb
érdeklődés mutatkozik az informatikai
képzések iránt. Amúgy honnan is tudná
egy tanítónő vagy egy tanár, miként kell
kezelni az okostáblát, vagy hogyan mű-
ködnek az ehhez írt programok. Vissza-
térve a számonkérésre és egyáltalán a
következetességre: szerencsére egyre
több képzés során a résztvevők folya-
matosan kapnak házi feladatot, a végén
meg portfóliót kell összeállítaniuk. Mi
több, vannak olyan tanfolyamok, ame-
lyek elvégzése után az illető pedagógus

tovább kell hogy adja az ott szerzett tu-
dást. Azaz az első része a képzés, a má-
sodik a mentorálás. Az igazgatókra is
komoly felelősség hárul, ők azok, akik-
nek szorgalmazniuk kellene kollégáikat,
hogy képezzék magukat, lehetőleg mi-
nél több területen.

– Az informatika mellett melyek a leg-
népszerűbb képzések?

– Jelenleg az elsősegélynyújtási tan-
folyam, ami egyébként az új tanügyi
törvényben is szerepel. Nagyon sokan
igényelték az utóbbi években – nemcsak
az iskolai tanerők, hanem a kisegítő sze-
mélyzet is. Ezt a vöröskereszt szakem-
bereinek a bevonásával, orvosokkal,
asszisztensekkel végezzük.

– A marosvásárhelyi pedaház valami-
kor rossz megítélése a magyar pedagó-
gusok sorában még inkább hangsúlyos
volt. Ma már sikerül odafigyelni rájuk is,
anyanyelven megszólítani őket?

– Ez volt a második legnagyobb gond,
amellyel szembesültem 2020-ban, ami-
kor átvettem az intézmény vezetését.
Hiányzott a nyitás a magyar pedagó-
gusok irányába, amit orvosolni kellett.
Az előző vezetőség nem tett szinte sem-
mit azért, hogy bevonja őket a tovább-
képzési rendszerbe. A CCD nemcsak
a kollégákat tartotta távol önmagától,
de képzőkről sem gondoskodott. Ezen
viszont nekem sem sikerült egyik nap-
ról a másikra változtatni. Pedig lehet
magyar nyelvre is akkreditáltatni tan-
folyamokat. Nem kis munka egy öt-hat-
száz oldalas beadványt szakszerűen le-
fordítatni, de megéri. Az új iratkozási
nyomtatványainkon a jelentkezők ki-
választhatják a kurzus nyelvét. Most
már elmondhatom, hogy amennyiben
igény mutatkozik rá, és kigyúl a 20-25
fős csoport, akkor magyar nyelvű ké-
zéseket is indítunk. De a vöröskereszt-
tesek például a vegyes csoportokban is
biztosítják a magyar nyelvű fordítást
vagy akár a bővebb tájékoztatást. Azt is
hozzá kell tennem, hogy több anyanyel-
vű képzésről a megfelelő számú jelent-
kező hiánya miatt voltunk kénytelenek
lemondani.

– Ennek nem az az oka, hogy a ma-
gyar tanerők soha nem érezték úgy,
hogy ők fontosak lennének a Pedagógu-
sok Házának? Másrészt az RMPSZ meg

a különböző magyarországi szervezetek
is igyekeznek hiánypótlóként fellépni.

– Mindkét ok állja a helyét. Valóban
létezett és létezik alternatíva. Amit
egyébként nagyon jónak tartok. Min-

Fodor József: „az igazgatóknak szorgalmazniuk
kellene, hogy kollégáik képezzék magukat”

dig is arra biztattam a kollégákat, hogy
azokra a képzésekre és konferenciákra
is iratkozzanak be, amelyeket mások
szerveznek. Azok a továbbképzők fon-
tosak, értékesek, viszont más jellegű-
ek, mint amiket mi szervezünk. Jó ideje
Maros megyében például nem kimon-
dottan csak szakképzéseket ajánlunk.
Sőt. Említettem a digitális ismeretek
fejlesztő vagy az elsősegélynyújtó tan-
folyamot. Úgy érzem, a Pedagógusok
Háza és az RMPSZ jól kiegészítjük
egymást. Mint ahogyan a Hargita és
Kovácsna megyei pedaházakkal is jó az
együttműködés, ami tanárainknak nyílt
átjárást biztosít. Ami meg a magyar tan-
erők felé tett lépéseinket illeti, a Sapien-
tia Erdélyi Magyar Tudományegyetem-
mel közösen az idén A jövő didaktikája
címmel szerveztük meg a hagyományos
Kreativitás és innováció az oktatásban
konferenciánkat, amelyre a többi Vá-
sárhelyen működő egyetem, valamint a
tanfelügyelőség is benevezett.

SZUCHER ERVIN

juventus.kronika@gmail.com

Örömteli iskolák – mit tanulhatunk a finnektől? (2.)

Az előző lapszámban elindítottuk egy képes beszámolót az Örömteli iskolák című tanártovábbképzés finnországi terepgyakorlatán részt vevő pedagógusok reflexiói alapján. Az Örömteli iskolák az Apáczai Csere János Pedagógusok Háza, illetve a Spektrum Oktatási Központ közös Erasmus+ projektje, amelyben szakmai partnerek a finnországi Jyväskylä Egyetem, a Luxemburgi Egyetem, illetve a linzi Johannes Kepler Egyetem tanárképző intézete. A projekt (<https://joyfulschools.eu/>) célja megvizsgálni, mit szükséges megtenni a teljes iskolai közösség (tanulók, tanárok és más alkalmazottak) jóllétének érdekében. Az előző lapszámban ismertettük a projekt alapjául szolgáló jóllétkeretrendszert, mely összesíti a testi, pszichológiai, társas, kreatív, társadalmi-gazdasági és planetáris jóllét dimenzióiban az iskolára, pedagógusokra háruló feladatokat.

Az képzés keretében szervezett finnországi tanulmányi kirándulás helyszíne a közép-finnországi Jyväskylä volt, amely tanárképző egyeteméről híres, és ahol két általános iskolát látogattunk meg. Mind a 24 részt vevő erdélyi pedagógus számára meghatározó élmény volt ez a néhány nap. Miközben még barátkozunk a projektben (és ebben a cikkben is gyakorta) használt jóllét kifejezéssel (amelyet hosszú l-lel írunk, hogy elkülönítsük az elsősorban anyagi értelemben használt „jólét”-től), máris kereshetjük a magyar kifejezéseket, hogy artikulálhassunk további fontos értéket, amelyet a finnektől ebben a néhány napban tanultunk, és amelyet szeretnénk átadni Erdély pedagógusainak, példának álljon itt most két sajnáatosan finn kifejezés: „sisu”, jelentése: rendíthetetlen kitartás, bátorság, belső erő, a továbbküzdés és újrakezdés képessége függetlenül a körülményektől; illetve „sivistys”, jelentése: műveltség, belső fejlődés és erkölcsi kifinomultság, amely túlmutat a tudáson, és magában foglalja a kulturális értékekhez, másokhoz és a társadalomhoz való felelős viszonyulást is. Ebben a lapszámban folytatjuk a finnországi továbbképzésen részt vett tanárok beszámolóját és gondolatait arról, hogy miben látták követendőnek a finn iskolákat.

Testi jóllét

„Az első dolog, ami feltűnt, amikor megérkeztünk Jyväskyläbe: sokan szaladtak, futósíztek, kerékpároztak az utcákon, a befagyott tavakon. Ebből is láttuk, hogy ha jóllétről akarunk tanulni, a legjobb helyen vagyunk, a finnek ugyanis nagy hangsúlyt fektetnek az egészségükre és az élet apró örömeire: a természetre, a csendre, valamint a munka és a magánélet egyensúlyára. Itt a jóllét: életforma, amely az érzelmi egyensúlyt, a rezilienciát és a fizikai aktivitást helyezi előtérbe. Az iskolában a testmozgás ugyanakkor nem csupán sportolást jelent, hanem kézműves és zenei tevékenységeket is, például varrást, horgolást, barkácsolást, hangszereken való játékot, illetve általánosságban véve a mozgás szabadságát. A gyerekek szaladgálnak a folyosókon

Háztartástan-tanterem, azaz konyha

Iskolai barkácsolóműhely

(zokniban vagy papucsban), vagy játszanak a stratégiailag elhelyezett, testmozgással irányítható játékkonzolokon az üvegajtókkal határolt tágas folyosókon. Egyébként a digitális jóllét jól be van építve a finn oktatási rendszerbe, és általában véve is a mindennapi élet részét képezi. A digitális eszközöket eszközként használják, nem célként, a hangsúly a valós, emberi interakciókon van. Szívesen hazahoztam volna az összes korszerű felszerelést, a minden diák számára járó meleg, ingyenes étkezést, a pihenőhelyeket, a hangszereket, a kézműves

Iskolai folyosó

Kézimunka-tanterem részlete

Szünet az osztályteremben

Zeneóra

Mindig nyitott iskolai könyvtár, a főbejáratnál szemközt, az iskolaépület központi terme

A tanárnak nem „katedrája”, hanem munkapontja, irodája van a tanterem egyik sarkában

termeket, a természetes fényt, amely minden sarkot bevilágít, a tanárok iránti tiszteletet, a szabad önkifejezést és mozgást, azt a bátorságot és önbizalmat, amit a gyerekek sugároznak. Mert megértettem, hogy a világ legboldogabb országában az öröm nem azonos az eufóriával, hanem egy folyamatos jóllétérzés, amelyet a mértékletesség, az elfogadás és az őszinteség határoz meg.” Oana Borviz, román tanár, Csíkszereda

„Az általunk meglátogatott iskolákban úgy tűnt, sokkal több lehetőség van a mozgásra, ugyanakkor a pihenésre, felüdülésre, kikapcsolódásra is, mint a mi iskoláinkban. A gyermekek órák alatt is mozoghatnak, a forgó (de nem nyikorgó) székeken „izeghetnek”, az ablakpárkányra, bordásfalra is felülhetnek (zokniban), dolgozhatnak felállva, az a fontos, hogy közben végezzék a feladatukat, vegyenek részt a tevékenységekben. Mindezek ellenére az órák nem tűntek kaotikusnak, a gyermekek motiváltak, nem tudom ezt hogy lehetne nálunk elérni....

Számtalan sportolási lehetőségre utaló jel van (sílécek a folyosón, biciklik az iskola előtt, felszerelt tornatermek, asztal-tenisz, I-wall, bordásfalak az osztályokban és a folyosókon), de sok a pihenő, egyéni vagy kiscsoportos „elvonulásra” alkalmas tér is: kanapék, párnák, kuckók. Kiemelten fontos a tisztaság és higiénia (zoknison járnak, legtöbb osztályban kézműsö ka gyűlő van), a tiszta levegőről nemcsak légszűrő berendezések, de higiéniai szabályok (pl. illatszerek mellőzése) is gondoskodnak.

Úgy láttuk, a sok választási lehetőség és változatosság oldja a szorongást és a stresszt, kevesebb teret hagy az unalomnak, egyhangúságnak, és ez a fajta jóllét örömtelivé teszi az iskolát, ugyanakkor sokoldalúan fejleszti a képességeket, gondolkodást.” Karda Imelda biológiai tanár, Balánbánya

Pszichológiai jóllét

„A házicipő vagy vastag zokni viselete, a kinti cipő letétele az iskola előterében otthonérzést, barátságosabb környezetet teremt, amelyben a diákok láthatóan nyugodtabban érezték magukat. Az otthon vagyok állapot szemmel látható volt, a diákok sehol nem tűntek feszélyeztettnak, akkor sem, amikor a látogató tanárokat kellett végigkálauzolniuk az iskolájukon.

A komfortérzethez nagyban hozzájárul az ergonomikus bútorzat is, amely kényelmes munka- és pihenési környezetet teremt tanárnak, diáknak egyaránt. Számos osztályteremben van egy kis kanapé, babzsák, ülősarok, ahol a diákok pihenhetnek, beszélgethetnek, olvasgathatnak, a pihenőhelyek kimondottan segítenek a stressz csökkentésében és a regenerációban. A tanári szobák is olyanok, mint egy kényelmes nappali, nagy kanapékkal, fotelekkel, hintaszékkel, kávé sarokkal. A tanárok nem feltétlen a saját íróasztaluk mellé ülnek le szünetben, hanem egy körkanapéra, beszélgetni. Az ergonomikus bútorok segítik a helyes testtartást, csökkentve a fizikai fáradságot és mindenféle kellemetlenséget (eszembe jutnak a hazai nyikorgó székek), amelyek elvonhatják a figyelmet a tanulásról. Sokféle tanulási forma könnyen megvalósítható az átrendezhető bútorokkal. Mindkét iskolában volt egy-egy kis színpados előtér is, ahol a diákok improvizációs játékokat, szerepjátékokat, nyilvános beszédet stb. gyakorolhatnak.

Nagyon tetszett az ízléses színválasztás (nyugtató pasztellszínek egy-egy élénk színűbb szíggel), a nagy ablakok, amelyek a természetes fényt biztosították, és a jó akusztikai kialakítás az iskolákban. Megjegyezném, hogy mindkét iskola környezetében

sok fa volt, legtöbb osztályterem ablakából szép kilátás nyílik a környező természetre.” Kiss Pataki Adel, német és angol szakos tanár, Csíkszereda

„A pszichológiai jóllét magába foglalja azt a képességet is, hogy hatékonyan kezeljük a képernyő előtt töltött időt, elkerülve a technológia túlhasználatából fakadó kockázatokat. Az általunk látott finn iskolák rengeteg energiát fordítanak különböző sportokra és interaktív tevékenységekre – a tanórák közötti szünetekre is kiterjed a tudatos tanulásszervezés, a tanulási környezet célszerű kialakítása: a tanulók átlátható, világos, kényelmes terekben szabadon választhatják ki kedvenc tevékenységüket – például I-wall előtt játszhatnak, színes kanapékon, vagy akár hangtompított fülkében pihenhetnek, beszélgethetnek.” Csibi Cătălina, román tanár

Társas jóllét

„A felelősségtudatot emelném ki, amellyel a diákok és a tanárok végzik a feladataikat. Egy kiscsoportos iskolai tevékenység során figyeltem meg, amikor a gyerekek háromfős csoportokban tableteken dolgoztak, hogy semmilyen más ablakot, böngészőt vagy közösségi hálót nem nyitottak meg, mint ami a feladathoz szükséges volt. Ebben az iskolában – hasonlóan sok erdélyi iskolához – a gyermekek telefonjait reggel összegyűjtik, de az iskolában mindenki számára van elérhető laptop és táblagép. (Ezek kerek, hordozható tárolókban vannak elhelyezve, ahol egyúttal töltődnek is.) Hasonlóan több fiataalt láttam a vonaton is tanulni: a háromórás út során egyetlen közösségi oldalt sem nyitott meg a mellettem ülő lány, aki végig a laptopján dolgozott a hosszú út alatt. Irigylésre méltó a munkafegyelem, a belső motiváció. A feladatokat nem egy szigorú tanár vagy egy ijesztő vizsga miatt kell elvégezni, hanem saját fejlődésük érdekében.

Finnországban a gyermekek nem ismerhetik egymás érdemeit: nem egymáshoz, hanem saját magukhoz viszonyítva kell fejlődniük. Ez a szemlélet, amely megköveteli, hogy ne hasonlígtassák a gyerekek teljesítményét egymáshoz, éppen a fejlődés lehetőségét és szabadságát biztosítja. Hatalmas terhet vesz le azoknak a diákoknak a válláról, akiket a teljesítményük miatt (legyen az gyengébb vagy éppen kiemelkedő) zaklatnak vagy kirekesztenek.

A tanárokat Finnországban egyre több iskolában, egyre több tanórán kiegészítő pedagógusok támogatják. Egyes osztályokban (az iskola anyagi forrásai és pedagógiai megfontolásai függvényében), ahol sokféle háttérű, sokféle fejlődési igényű gyermeket integrálnak, napi 2-3 tanórán egy-egy kiegészítő pedagógus is részt vesz az órán, körbejár, támogatja a tanulókat. Mindezt nem feltűnően, nemcsak a „rászoruló” gyerekekre koncentrálva teszi, hanem szinte „észrevétlenül”, egy-egy szóval, utasítással segít több gyermeknek is. (A két felnőtt jelenléte egyedül technológia/barkácsolás órán kötelező, a biztonságos gép- és eszközhasználat felügyelete miatt.) Ugyanakkor annak a tanulóknak, aki gyorsabban halad, lehetősége van más tanmenet szerint haladni, összetettebb feladatokkal foglalkozni. Mindez megerősíti azt a tudatot, hogy amit teszünk, saját jóllétünk érdekében tesszük. Mivel azonban nem elszigetelt egyének vagyunk a világban, minden tettünk kihat a környezetünkre, tágabb értelemben a bolygónkra is. Ez a folyamatos kölcsönhatás is megfigyelhető az iskolákban.” Hadnagy Helga, román és angol szakos tanár

„A mindennapi testi-lelki-szellemi egészségünk része a szociális jóllét, amelynek kulcsa főként a minőségi kapcsolatokban, azok megtartó, támogató, empatikus erejében rejlik. Az ENSZ felmérése alapján Finnország már nyolcadik alkalommal nyerte el „a világ legboldogabb országa” címet, a kutatás több paraméter mellett a bizalmi kapcsolatokat és az emberek egymás iránti tiszteletét emelte ki. Mindez tükröződik a finn oktatási rendszerben is. Ezt hoznám haza: a tisztelet- és bizalomalapú mentalitást és attitűdrendszert, mely átszövi az egész finn társadalmat, és meghatározza az emberek közötti kapcsolatokat és kommunikációt.” Szász-Heron Kinga, iskolapszichológus, Csíkszereda

Kreatív jóllét

„Elgondolkodtató, hogy a kreativitás fejlesztése éppen olyan fontos az általunk látogatott finn iskolákban, mint az elméleti és gyakorlati ismeretszerzés. Azonos mértékben fontos tantárgy a matematika, a háztartástan (főzés, mosogatás, vasalás, rendrakás, takarítás), az idegen nyelv, a hangszeres zeneóra, a kézimunka (horgolás, varrás, biztonságos barkácsolás), stb. Ha ily módon közelítjük meg az iskola szerepét, minden gyerek megtalálhatja azt a területet, amely számára örömet, sikerélményt biztosít, amiben ki tud teljesedni, és ezáltal egy egészséges önképet alakít ki, elfogadja önmagát és társait, jó önbizalomra tesz szert.” Forró Gerda, angol és német szakos tanár, Csíkszereda

„Pedagógusként nagyon jó érzés volt látni és hallani azt az oktatási folyamatot, amely a sokszínűséget, az egyedi igényeket és képességeket maximálisan figyelembe veszi. Az iskolai oktatás szerves része a művészeti oktatás, ugyanolyan fontos szerepe van, mint a többi tantárgynak. Több hangszeren is van lehetőségük tanulni, erre külön egy jól felszerelt zenetanterem áll rendelkezésükre, de van külön olyan terem is, ahol varrni, vasalni, horgolni, főzni és barkácsolni tanulnak. Ezek a foglalkozások gyakorlatiasabbá teszik a diákokat, ugyanakkor alkotás vágyat, a művészetek iránti érzékenységet fejlesztenek, amelyekkel teljesebb élet teremthető.” Tarczali Éva, élelmiszeripari szaktanár, Csíkszereda

Társadalmi-gazdasági jóllét

„Mély benyomást tett rám az iskolák által felkínált tevékenységek sokszínűsége, az, hogy a diákok kipróbálhatják magukat különböző sportokban, megtanulhatnak játszani hangszereken, megtanulnak főzni és barkácsolni, és mindezt ingyen, iskola-időben. Ezáltal úgy vélem, hogy a finn iskola gyakorlatiasabb, közelebb áll a mindennapi élethez, mint a mi iskoláink, ahol sokszor túlzottan elméleti oldalról közelítünk a tantárgyakhoz és a gyakorlati készségek fejlesztésére szinte egyáltalán nem fektetünk hangsúlyt. Ugyanakkor talán csökkenti a társadalmi különbségeket is, hiszen ezen tevékenységeken való részvétel nem kerül pénzbe a szülőknek, nemcsak a tehető családok gyermekei sportolhatnak vagy zenélhetnek. Rövid finnországi látogatásunk arról győzött meg, hogy nagyon fontos az a környezet, ahol a diákok és tanárok a napjuk nagy részét töltik, ezért fontos, hogy az iskoláinkban otthonos, kellemes környezetet alakítsunk ki. Ez pedig nemcsak pénz kérdése, hanem megfelelő hozzáállással itthon is sokat lehet tenni az iskolák otthonossá alakításáért.” Péter Kinga, földrajztanár, Csíkszereda

Telefonok „karanténban”

Planetáris jóllét

„Finnország oktatási rendszere világszerte elismert, és a planetáris jóllét szempontjából is példaértékű. Az oktatás középpontjában az örömteliség áll: a tanulás élményszerű, a diákoknak pedig van idejük felfedezni, kreatívan gondolkodni és együttműködni. A fenntarthatóságot nem külön tantárgyként kezelik, hanem áthatja az egész oktatást, segítve a tanulókat abban, hogy felelős világpolgárokká váljanak.” Ferencz Ibolya, angoltanár, Balánbánya

„Az Örömteli iskolák projekt és a finnországi tanulmányút kivételes lehetőséget kínált arra, hogy találkozzunk egy olyan jövőképpel, amely új megvilágításba helyezte a jóllét fogalmát.

Arról győzött meg, hogy a jóllét bennünk kezdődik, egyéni szinten épül fel, és onnan sugárzik ki mindarra, ami körülvesz bennünket. Az egyén-közösség kapcsolatból olyan pozitív energia sugárzik ki, amely reményt ébreszt, reményből bizalom, bizalomból cselekvéssé, cselekvésből felelősségvállalássá változik – és végül valódi jóllétté. Nem a túlzott anyagi jólét a finn jóllét alapja, hanem a mértékletesség és az egyensúly: a pozitív dolgok és a buktatók, a könnyű és a nehéz feladatok, a szomorúság és az öröm, a lehetőségek és a kihívások közötti egyensúlyozás képessége.

Számomra legfontosabb tanulság: ha nem adjuk fel a próbálkozást, az eredmények sem maradnak el. Néha rögtön kézzelfoghatók, máskor pedig inkább hullámként terjednek tovább – ha beledobjuk a kavicsot a vízbe, a koncentrikus körök egyre szélesebbre nyílnak, érezhetővé válnak, és hatással vannak a világra. Koncentrikus körök, amelyek spirálban emelkednek – akár az itt látható jóllét keretrendszer ábrázolásán – és elhittetik velünk, hogy valóban csak a csillagos ég a határ.” Ramona Oproiu, iskolai tanácsadó, Csíkszereda

**LÁZÁR CSILLA,
FERENCZ-SALAMON ALPÁR**

Papírszínház az osztályteremben

Az információs és kommunikációs technológia területén bekövetkezett változások az oktatásra is hatást gyakorolnak, átalakítva a tanár és a diák szerepét. A legfiatalabb generáció tagjainak kapcsolata a digitális világgal igen korai életszakaszban elkezdődik. A hagyományos pedagógiai módszerek – amelyek korábban eredményesnek bizonyultak – már nem működnek ugyanolyan hatékonysággal, és nem minden esetben érik el a kívánt eredményt a diákok generációinak körében. Ez kihívás elé állíthatja a pedagógusokat, akiknek folyamatosan meg kell újítaniuk a módszertani eszköztárukat azért, hogy fenntartsák a diákok érdeklődését, és elősegítsék a hatékony és aktív tanulást. Erre kínál lehetőséget a papírszínház osztálytermi alkalmazása.

A másodlagos szóbeliség korszakában a képek kommunikációs használata kerül előtérbe. A gyerekek, kamaszok számára a képek elsődleges kommunikációs médiumnak számítanak az írással és a beszéddel szemben. Különböző kutatások is azt bizonyítják, hogy a gyerekek könnyebben kifejezik érzelmeiket, félelmeiket képekkel, mint szavakkal. A papírszínházzal való történetmesélés során a hallgatóság aktív figyelemmel kísérheti végig a képekkel alátámasztott történetet, verbális elem és kép kiegészíti egymást: ami nem hangzik el, megjelenik a képen, vagy fordítva.

Mi a japán eredetű papírszínház lényege?

A papírszínház vagy kamishibai (kami: papír; shibai: színház) Japánból ered, története egészen a 8. századig nyúlik vissza. A mesélő nagy méretű illusztrált lapokat és egy keretet használ. A történet képei egyesével jelennek meg, amelyet az előadó mozgat, közben mesél, így alakítva a meséket, történeteket színházi élménnyé. Az illusztrált lapok mindegyike a történet egy-egy jelenetét ábrázolja. A hátoldalon a fekete-fehér apró képben ismétlődik meg a mesélő számára a hallgatók által látott illusztráció, és itt olvasható a történet szövege is. Gyakran a hátoldalon találunk a lapok

• A SZERZŐ FELVÉTELE

mozgatására vonatkozó ajánlásokat is, ezeket általában dőlt betűvel. A papírszínház lapjai egymásra csúsztatva, egymást kiegészítve, fokozatosan jelennek meg. A lapok mozgatásával, cseréjével és az ebből eredő játékkal is érhet el a mesélő különböző hatásokat.

Papírszínházat az idei tanévtől kezdem használni 5–8. osztályban magyar nyelv és irodalom órákon. Először én ismerkedtem meg a kamishibai tantermi alkalmazásának lehetőségeivel. Erre kiváló lehetőséget nyújtott a Csimoto kiadó *Papírszínház* című módszertani kézikönyve vagy a Csimoto TV Youtube-csatorna videósorozata. Majd beszereztem a meséléshez szükséges fateretet, az első meséket, és kezdődhetett a varázslat.

Néhány történetet papírszínházzal meséltem el a tanulóknak, korosztályok szerint differenciálva (pl. Benedek Elek: *A só*, Lázár Ervin: *A kék meg a sárga*, Móricz Zsigmond: *A pórul járt farkas*, J. W. Goethe: *A Tündérkirály* stb.) Bármely évfolyam számára érdekes foglalkozásokat állíthatunk össze, a siker kulcsa az életkori sajátosságoknak megfelelő szöveg kiválasztásában rejlik. Mély beszélgetések, viták alakulhatnak ki egy történet meghallgatása

után a kamaszok körében is. A feldolgozás eredményessége érdekében a drámapedagógia eszköztárát is alkalmaztam, a meséket kiegészítettem zenével, hangbetétekkel. Gyakran a gyerekeket is bevontam a történetbe, ez még interaktívabbá tette a feldolgozást.

Miután a gyerekek már több papírszínházas mesét hallottak, és megértették a kamishibai-előadás sajátosságait, ők is kipróbálhatták milyen mesélőnek lenni. Az előadásban a lapok hátoldalán lévő szövegek nyújthatnak támpontot. A mesélés ezen formája segítheti a tanulókat abban, hogy közönség előtt is bátran kifejezhessék magukat. A nehezen megnyíló, gátlásosabb gyerekek a papírszínház faterete mögött könnyebben legyőzhetik félelmeiket, szívesebben szerepelnek. Az ötödik osztályosok például szerepekre osztva adták elő *A pórul járt farkas* című mesét. A papírszínház illusztrált lapjait különbözőképp állítottuk elő. Egy projekt részeként a tanulók rajzórán megfestették *A Tündérszép Ilona és Árgyélus* című népmese egyes jeleneteit, majd papírszínházzal adták elő. Egy-egy történet előadásához síkbábokat is használtunk, így keltek életre *A kétbalkezes varázsló* című meseregény szereplői. A meseregény feldolgozása

után mindenki elkészített egy síkbábot, majd előadták a kedvenc jeleneteiket. Az előadáshoz különböző eszközöket használtunk: fadobot, ritmuspálcát vagy kasztanyettát. Így könnyen vissza lehetett adni a lépcsőfokokon lesiető szereplők cipőkopogását vagy az ajtón való kopogást. Hogy még nagyobb legyen a kihívás a felsős osztályokban digitalizálhatjuk a meséket, kisfilmeket is készíthetünk vagy az illusztrált lapokat digitálisan is szerkeszthetjük például a Canva-alkalmazás segítségével. A szövegek feldolgozásán túl a diákok közösen is írhatnak és illusztrálhatnak saját történeteket. A közös Kamishibai elkészítése, a közös alkotás pozitívan hat a szociális készségek fejlesztésére. További kihívás lehet a papírszínházi előadások megtervezése, kivitelezése és közönség előtti bemutatása is.

Kreatív tevékenységek, amelyek az olvasást támogatják

Az olvasáshoz kapcsolódó kreatív és művészi tevékenységek segítik az olvasás során felmerülő gondolatok és érzések kifejezését és megjelenítését, a dramatizálás segítségével élményszerűen dolgozhatjuk fel az irodalmi műveket. Az előadás során továbbá gyakorolhatjuk a különböző szövegfonetikai eszközök megfelelő, a szöveg tartalmát tükröző alkalmazását, valamint a beszédtempó, a hanglejtés megfelelő használatát.

A tanórán használt módszerek

Mesélés előtt fontosnak tartom, hogy a tanulók kapcsolódni tudjanak a mese témájához, hangulatához. Ezért gyakran indítunk bevezető beszélgetéssel, asszociációs játékokkal, drámajátékokkal, amelyek mind segítik a diákokat az érzelmi bevonódásban is. Gyakran csoportokban dolgozva, a mesékhez tartozó egyetlen illusztráció, a cím vagy a mesében megjelenő néhány tárgy alapján próbálják megjósolni, hogy miről fog szólni a történet. Egy másik kedvelt ráhangoló tevékenység során a csoportok egy-egy képet kapnak a papírszínház illusztrált lapjai közül, a feladatuk az, hogy megírják vagy előadják a képen látható jelenet előzményét.

A mese meghallgatása után beszélgetőkörrel indítunk, amely során a gyerekek megoszthatják a gondolataikat,

érzéseiket, véleményüket a történettel kapcsolatosan. Gyakran beszélünk a szereplők érzéseiről, a cselekedeteik mögött álló indítékokról. Ugyancsak csoportokban, a tanulók összekeverve kapják meg a mese illusztrált lapjait, ezeket a történetnek megfelelő sorrendbe állítják, majd összefoglalják a tartalmát. A képek segítségével egy kiválasztott szereplő nézőpontjából mesélhetik újra a történet egy részletét vagy a teljes történetet. A mese feldolgozásához szívesen alkalmazok kreatív írásgyakorlatokat, amely során a gyerekek más befejezést írnak a történetnek, vagy folytatják azt. Egy mellékszereplő nézőpontjából alkotják meg a történetet, vagy levelet írnak egy szereplőnek, amelyben különböző tanácsokkal látják el. A papírszínház illusztrált képein megjelenő szereplők belső gondolatait is „kihangosíthatjuk”. Alsóbb osztályokban a mese feldolgozását összeköthetjük különböző kézműves tevékenységekkel is.

Az 5–8. osztályos magyar nyelv és irodalom tanterv általános kompetenciái közt szerepel a szóbeli szövegértés és szövegalkotás, valamint az írott szövegek értése és értelmezése. A papírszínház irodalomórán való alkalmazása lehetővé teszi olyan tanulási tevékenységek tervezését, amelyek támogatják ezeknek a kompetenciáknak a fejlődését. Az anyanyelv megfelelő használata és értése az egyik legfontosabb alapismeret, amely a szövegértésben és tanulási folyamatokban elengedhetetlen. A tanulók szóbeli kifejezőképességének

fejlesztésében, valamint abban, hogy összefüggően tudjanak beszélni, kiemelt szerepet játszhat egy szöveg szóbeli előadása. Tapasztalataim szerint még a visszahúzóódóbb vagy gátlásosabb diákok is bátran mesélik a történeteket papírszínházzal.

Elmondható, hogy a papírszínház irodalomórai alkalmazása segíti a diákok szövegértési készségeinek, kreativitásának fejlesztését és élményszerűvé teszi a szövegek feldolgozását. Mivel a szó és a kép kiegészíti egymást a történetmesélés során, a képi támogatás különösen hasznos lehet a gyengébb olvasási képességgel rendelkező diákok számára. Ha a diákok mesélnek, fejleszti a beszédképességüket és az önbizalmukat is erősíti. A gyerekeket kérdezve arról, hogy miért hasznos a papírszínház tanórai alkalmazása, a következő válaszokat kaptam: „Az a jó benne, hogy érdekes képekkel meséli el a tanárnő a novellát/balladát/mesét. Nincs minden jelenetről kép, de segít elképzelni a történetet.”, „Azért jó, mert szerintem a diákok jobban tudják használni a képzeleterejüket. A képek jobban felhívják a figyelmet, mint csak a betűk.”, „Közelebb hozza a történeteket a gyerekekhez.”

A szerző az árkosi Dr. Gelei József Általános Iskola pedagógusa.

KOLUMBÁN KRISZTINA
vereskrisztina92@yahoo.com

Hadi Nóra Melinda iskolapszichológus a lelki gondokról

A kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum pszichológusa, Hadi Nóra Melinda szerint a gyerekek ma már nagyon könnyen függővé válnak digitális eszközeiktől, ennek megelőzése pedig a szülői nevelésen és hozzáálláson is múlhat. Úgy véli, a jelenlegi norma és rendszer miatt kevés állást tudnak elfoglalni a frissen végzett szakemberek, ezért a nagy létszámú városi tanintézmények és a vidéki iskolák lefedése is nehézséget jelent számukra.

(Az interjú első részét a Magyar Köznevelés áprilisi lapszámában közzéltük.)

– Az iskolapszichológiát nézve fejlődött-e az országos rendszer támogatások szempontjából?

– Sajnos nem igazán tudok előrelépésről beszélni, legfeljebb nagyon kevés haladásról. Az egyik legnagyobb hát-

amivel hozzám akar fordulni, de közülük azért van annyira soknak, hogy nem mindig tudjuk lefedni ezeket. Szülőkkel és kollégákkal is kell tartani a kapcsolatot, rengeteg dolog része a munkánknak. Egyre több a nehézség, a támogatás téren viszont nincs változás.

– A programjaikba nem tudnak olyan szakembereket bevonni, akik segítenek lefedni a többi iskolát?

– De igen, erre van lehetőség és együtt is működünk különböző intézményekkel. A Babeş – Bolyai Tudományegyetemről is járnak hozzánk gyakorlatozók, mesteris hallgatók, ők picit besegítenek abba, hogy tudjunk több területet lefedni. Egyre többen jelentkeznek a pszichológiára, és egyre többen el is végzik. Szerintem lenne rá elég szakember, viszont nincs állás, ezt lenne jó létesíteni, ebben reménykedünk.

– Ha a vidéki helyzetet nézzük, ott mennyire biztosított a pszichológiai ellátás?

– Sok helyre nem jutnak el a kollégák, ezért körzetnek írják be valamelyik városi iskolához. Ez az óvodákra vonatkozóan is így működik. Van továbbá olyan összevont állás létesítve, ami négy-öt megyei települést érint. Ez úgy működik, hogy az illető kollégának egy hét alatt mindenhová el kell jutnia, jóformán mindenhol van, és sehol sincs, mert mindössze néhány órája van lefedni egy iskola problémáit.

– Említette korábban a diákok túlterheltségét, mint gyakori problémát. Ön szerint a tanrend és a vizsgák miatt egyre többen érznek magukon ilyen típusú feszültséget

és létezik-e kommunikáció a szakma és a döntéshozók közt ez ügyben?

– Valószínűleg sokan érznek ilyen nyomást a diákok közül, elég sok az elvárás velük szemben, sokat kérnek tőlük. Halmazódik bennük a sok anyag, ami évente összegyűl. Létezik kommunikáció az iskolapszichológusok és a döntéshozók között, de nem biztos, hogy minden alkalommal meghallják, amit mondani akarunk vagy tenni is tudnak érte. Minden megyének van központja, ahol havi gyűléseink vannak, kérvények is mentek már a minisztériumhoz sokszor a helyek növelésével kapcsolatban, de egyelőre nem volt rá keret, és nem tudták megoldani.

– Vannak-e esetleg olyan kihívások, jelenségek, amelyekkel a pályája kezdetén nem találkozott és az elmúlt években kezdtek el nehézséget okozni?

– Nem tudnék ilyeneket mondani. Többnyire ma is azok a dolgok jelentenek kihívást, mint a pályám kezdetén, például az említett limitált lehetőségek. Jobb körülmények között mélyrehatóan tudnánk foglalkozni egyes problémákkal. Nehézségek korábban is voltak például a szülőkkel való kommunikációban, nagyon személyfüggő, hogy éppen ki hogyan viszonyul adott helyzetekhez.

– Nekem a lehetséges változás kapcsán a digitális eszközök elterjedése jutott először eszembe. Sok pedagógus már beépíti őket a tanóráiba, hogy alkalmazkodjon a mai diákok elvárásaihoz, de mi a helyzet a negatív oldallal? Mennyire válnak könnyen függővé a gyerekek?

– Sajnos könnyen azzá válnak. Erre a covid-időszak is rásegített, mert akkor

Hadi Nóra Melinda: „az egyik legnagyobb hátrány az, hogy a normán nem változtatnak, egy 1100-as létszámú iskolában én vagyok egyedül”

rány az, hogy a normán nem változtatnak, egy 1100-as létszámú iskolában én vagyok egyedül. Egy iskolapszichológusi állás létezéséhez legalább 600 diák kell, de ha ennél több van, akkor nincs még egy állás. Nyilvánvalóan nincs mind az 1100 gyereknek problémája,

mindennek online kellett működnie, és még nagyobb lehetőséget jelentett a gyerekek számára arra, hogy képernyő előtt legyenek, egyébként is sok időt töltenek előtte. Éppen ezért ezekkel a módszerekkel tudjuk közelebb hozni hozzájuk a tananyagot, másképp nem biztos, hogy sikerülne.

Ami a függőséget illeti, ha tanórán elveszünk tőlük a telefont, az valamilyen szinten jó, mert nem vonja el a figyelmét az óráról. Ez a dolog viszont kétoldalú, mert én úgy gondolom, a tanórának önmagában annyira érdekesnek kellene lennie, hogy a diák magától se nyúljon hozzá. Azt tapasztalom viszont, az agyuknak már igénye van sokszor a több ingerre és megszokásból akkor is hozzányúlának, amikor érdekes számukra az, amiről szó van.

– Amire kitért, az egyfajta ingerfűgőség, ami manapság nemcsak a gyereket, hanem bármelyik másik generációt

Nyilvánvalóan nincs mind az 1100 gyereknek problémája, amivel hozzám akar fordulni, de közülük azért van annyira soknak, hogy nem mindig tudjuk lefedni ezeket. Szülőkkal és kollégákkal is kell tartani a kapcsolatot, rengeteg dolog része a munkánknak.

is elérheti. Rengeteg információt kapnak különböző platformokról, hogyan lehet ezt kezelni?

– Úgy gondolom, kisgyerekkortól kell elkezdni a megelőzést, egy kamaszdó gyerek esetében már nehéz. Szükséges lenne időben keretet szabni ennek és nem szabadna egy három-négy éves gyereket ott felejtetni a képernyő előtt vagy engedni, hogy elemi osztályos korától okostelefonja legyen, ha nincs erre szüksége. Nyilvánvalóan nem jó megoldás a teljes tiltás, hiszen erről szól az egész világ, de a korlátokra odafigyelve ki kéne alakítani egyfajta egyensúlyt. Idővel a kritikus gondolkozást is jó lenne fejleszteni, hátha a gyerek elkezd

majd szűrni azokat az információkat, amelyeket az interneten látott vagy olvasott. Ez a képesség iskolában is fejleszthető, de nagy fába kellene vágunk a fejszénket, ha olyan gyereket tanítunk erre, akinek a szülei soha nem magyarázták el.

– Gyakori kérdés az is, hogy a pszichológus mennyire szólhat bele a szülők döntéseibe.

– Beleszólni nem tudunk, a döntés a szülőé. Ötletet vagy tanácsot pszichológusként lehet adni azzal kapcsolatban, hogy látom a gyerekének a konkrét esetét. Elmondom, mit tapasztalok, így a szülő kap egy visszajelzést arról, mit gondolok. Van, aki érti, és elgondolkodik rajta, van, aki nem. A hozzám járó gyerekek szüleivel 4-5 hetente tartom a kapcsolatot. Legtöbbször be is hívom őket személyesen. A nagy publikumnak szoktunk szülők iskoláját tartani különböző témákról, korosztályonként igyekszünk minél több tudást nyújtani a gyerekekről, ebbe elég sok embert sikerült bevonni.

– Ha a gyerekek a saját családjukkal kapcsolatban fogalmaznak meg problémákat, mennyire nehéz bevonni a szülőt a beszélgetésekbe?

– Gyakran megfogalmaznak ilyen gondokat is. Amikor elemi osztályos gyerekekről beszélünk, akkor általában bevonjuk a szülőt is a megoldásba, ha líceumosról, akkor már nem, csak akkor, ha ő akarja. Fontos, hogy a diák ilyenkor biztonságban érezze magát, és szabadon eldönthesse, szeretné-e, hogy a szülő is részt vegyen a beszélgetésben.

– A függőségek témájánál maradván, az okoseszközök mellett beszélhetünk a cigarettáról és a drogokról is, két példát említve a legelterjedtebbek közül. Hajlamosabbak-e a diákok ezekre, mint egy-másfél évtizeddel ezelőtt?

– Nem hiszem, hogy hajlamosabbak, de akkoriban még nem voltak ennyire könnyen elérhetőek mindenféle tudatmódosító szerek. Régebben hiába volt valaki hajlamos erre, ha nem volt lehetősége megszerezni. Gyerekkorban egyesek a valahová tartozás miatt is kipróbálhatják ezeket a szereket, ha körülöttük mások is ezt csinálják.

– Beszéltünk arról is, ha egy diák már későn, akár tizenegyedik évesen

érkezik egy kialakult problémával, nehéz a helyzet, mert a szükséges megelőzés nem történt meg és már nehezebb segítséget nyújtani. Ön hogyan viszonyul az ilyen esetekhez?

– Ilyenkor fontos, hogy érzékenyítsük a diákot arra, hogy felismerje a nehézséget. Ha ez megtörténik, onnantól kezdve valószínűleg el tud indulni a javulás útján. Ha csak külső nyomásra jön a rendelőmbé, akkor nehezebben fogja ezt felismerni, általában mi a motiváción dolgozunk. Leginkább a saját tapasztalataira alapozva megnézzük, lát-e valamit a viselkedésében, ami hátráltatja őt az életben.

– Még az interjú kezdetén említette, hogy ma már gyakrabban fordulnak önhez önként a diákok, mint pályája elején.

Amikor önként jönnek, az nem olyan, mint amikor harapófogóval kell kihúzni belőlük különböző dolgokat. Ebből a szempontból a fejlődés is látványos, most már sokkal nyitottabbak a gyerekek arra, hogy saját szemléletükön változtassanak.

Azt is el lehet mondani velük kapcsolatban, hogy a vitában is könnyen elfogadják a különböző véleményeket?

– Mindenképpen. Ha ők gyűjtenek különböző pró és kontra érveket a vitákban, sokkal kommunikatívabbak. Amikor önként jönnek, az nem olyan, mint amikor harapófogóval kell kihúzni belőlük különböző dolgokat. Ebből a szempontból a fejlődés is látványos, most már sokkal nyitottabbak a gyerekek arra, hogy saját szemléletükön változtassanak, és gyakorlatba is ültessék a különböző tanácsokat, aminek meglesz az eredménye.

GEBE ZOLTÁN

zoli.gebe@proton.me

Középiskolások tudományos konferenciája

„Tégy oly célt fel,
amelyre soha senki nem ért.”

Apáczai Csere János

A 400 éve született Apáczai Csere János gondolatával indult útjára a Romániai Középiskolások Tudományos Konferenciája 2025-ben. Fontos számunkra, hogy rendezvényünket felkarolta a román Oktatási és Kutatási Minisztérium, amelynek anyagilag is támogatott versenyei sorában jelenik meg, illetve az erdélyi tudományegyetemek, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem is, a kezdeményezés első percétől feltétlen támogatásukról biztosították a versenyt. A konferencia ezen három pilléren tud stabilan és az őt megillető ranggal működni a jövőben is. Kiemelten értékeljük ezen intézmények vezetőinek hozzájárulását ahhoz, hogy az RKTK továbbra is hatékonyan tudja majd serkenteni a romániai magyar középiskolás diákok tudományos kreativitását. A konferenciának április 11–13. között biztosított helyszínt az Apáczai Csere János Elméleti Líceum Kolozsváron. Az ünnepélyes megnyitóra a Sapientia Tudományegyetem Hunyadi Mátyás dísztermében került sor, ahol a konferencia fővédnöke dr. Kolumbán Vilmos József, református püspök nyitotta meg a rendezvényt kiemelve Apáczai Csere János munkásságának jelentőségét: „Apáczai módszertani meglátásaiban ugyanaz az optimizmus fedezhető fel, mint az iskolarendszer átszervezési javaslatában. A *Magyar Logikátka* című munkájának függelékében tanulási tanácsokat adott a diákoknak, amelyben kiemeli a közösségi tanulás hatékonyságát, feltételezi a töretlen tudásvágyat és a tanuló céltudatosságát. A megszerzett tudás, a diákoknak a tudomány iránti érdeklődése és lelkesedése az az erő és ugyanakkor kincs is, amit soha senki sem vehet el tőletek.” A továbbiakban Tonk Márton rektor Kilian Jornt ultrafutó gondolatával biztatta a diákokat: „Nem az-e a győzelem, amikor próbára tudjuk tenni a testünket és az elménket, megkeresni a határainkat, és ráébredni, hogy sikerült őket meghaladni...?” Demeter Katalin Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusa képviselőjeként köszöntötte a konferencia résztvevőit, felhívva a figyelmet arra, hogy büszkeséggel tölthet el bennünket a sok magyar Nobel-díjas mellett a számtalan felfedező, akik példaképek lehetnek a fiatal generáció számára. A megnyitó műsorban Douda Dávid zongorajátéka, Apa Szilárd Tihamér szavalata és Gecse-Borgovan Egon éneke tette színesebbé a megnyitót. Zárásként a házigazda tanintézmény nevében Vörös Alpár István Vita igazgató a konferencia szerepéről beszélt, illetve azon felelősségünkről, hogy Apáczai emlékezetének méltó módon kell emléket állítani Erdély fővárosában, ahol életének utolsó szakaszában megfogalmazta pedagógiai hitvallását, reformtörekvéseinek lényegét.

A konferenciára összesen 68 diák jelentkezett 46 dolgozattal 18 különböző tanintézmény diákjaként Bihar, Fehér, Hargita, Kolozs Kovászna, Maros, Szatmár és Temes megyéből. A legtöbben, tizenhárman, a kézdivásárhelyi Bod Péter Tanítóképző diákjai. A konferencia keretében 6 szekcióban kerültek bemutatásra a dolgozatok: biológia és környezet-tudományok; fizika, informatika és műszaki tudományok; irodalomtudomány, nyelvészet; pszichológia és pedagógia; társadalom és kultúra, illetve történelem és néprajz. Szekciónként 6-10 dolgozatot soroltak be a szervezők. A szekciók zsűrijében szekciónként három egyetemi tanár képviselte a kolozsvári egyetemeket: a Babeş–Bolyai Tudományegyetemet, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemet és a Kolozsvári Műszaki Egyetemet. A zsűri elnöke Markó Bálint, a BBTE rektorhelyettese, fővédnöke pedig Kolumbán Vilmos József, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke. Kulcsfontosságú érték a konferencia számára, hogy egyetemi oktatók, kutatók vállalják fel a zsűrizést, a diákok dolgozatainak szakavatott bírálatát. A biztató szavak, a szélesebb körű kitekintést megláttató tanácsok sorsformálóak lehetnek a fiatalok számára. Az erdélyi tudományos diákkonferenciák több mint két évtizedes történetében számtalan szép példáját látjuk annak, hogy az egyetemi oktatók és a középiskolás diákok közötti ezen első találkozások meghatározóak tudtak lenni a tudományos pályaválasztásra vonatkozóan.

A díjkiosztó ünnepségre a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Aula Magna termében került sor, ahol házigazdaként először Markó Bálint rektor értékelte a kezdeményezést és a konferencia, illetve az egyetem közötti kapcsolatokat, amelyet Silye Lóránd, a Magyar Geológiai Intézet docense kiselőadásában a mamutok kihalásának folyamatáról és okairól értekezett Hé mamut, vigyázz jön a Samu! című előadásával. Ezt követte az ünnepélyes díjkiosztó szekciónként. A tanügyminisztérium díjain kívül a tudományegyetemek egyes karai is felajánlottak különdíjakat.

A szekciókban a következő eredmények születtek:

Biológia és környezettudomány szekció

Első díj: Pávai-Marossy Kinga, Porkoláb Csenge-Mikolt (Bolyai Farkas Elméleti Líceum,

Marosvásárhely): Titokzatos metszetek nyomában

Második díj: Balogh Anna, Székely István Attila (Bethlen Gábor Kollégium, Nagyenyed)

Harmadik díj: Kozma Julia, Lukács Mátyás Ágoston (Apáczai Csere János Elméleti Líceum, Kolozsvár)

Dicséret Ladányi Laura (Kolozsvári Református Kollégium)

Fizika, informatika és műszaki tudományok szekció

Első díj: Tesnádi Tamás (Apáczai Csere János Elméleti Líceum, Kolozsvár): Aqua Robot

Második díj: Szenkovics Ervin (János Zsigmond Unitárius Főgimnázium, Kolozsvár)

Harmadik díj: Gáll Ádám, Szócs Balázs (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely)

Dicséret: Sütő Anna Ágota, Dezső Janka (Apáczai Csere János Elméleti Líceum, Kolozsvár)

Irodalomtudomány, nyelvészet szekció

Első díj: Imre Karin Anett (Márton Áron Főgimnázium, Csíkszereda)

Második díj: Majlát Ivett-Rebeka (Bod Péter Tanítóképző Líceum, Kézdivásárhely)

Harmadik díj: Kaizler Károly Krisztián (Bartók Béla Elméleti Líceum, Temesvár)

Dicséret: Csoboth Kinga-Réka, Gajdó Klaudia (Bod Péter Tanítóképző Líceum, Kézdivásárhely)

Dicséret: Ardelean Georgiana-Renata, Venczel Beáta (Bod Péter Tanítóképző Líceum, Kézdivásárhely)

Pszichológia és pedagógia szekció

Első díj: Kovács Dóra-Brigitta (Apáczai Csere János Elméleti Líceum, Kolozsvár)

Második díj: Ambrus-Torzsa Krisztián (Benedek Elek Pedagógiai Líceum, Székelyudvarhely)

Harmadik díj: Dimén Balázs (Bethlen Gábor Kollégium, Nagyenyed)

Dicséret: Henter Jónás, Szabó Kristóf (Marosvásárhelyi Református Kollégium)

Dicséret: Vass Elza-Brigitta, Szabó Ingrid-Imelda (Bethlen Gábor Kollégium, Nagyenyed)

Társadalom és kultúra szekció

Első díj: Ferencz Kincső, Ráduly Szilárd (Márton Áron Főgimnázium, Csíkszereda): Jövőkép és karrierálmok külföldön vagy belföldön? Középiskolások továbbtanulási döntései

Második díj: Barabás Evelin (Bartók Béla Elméleti Líceum, Temesvár)

Harmadik díj: Kerekes Dóra (Bethlen Gábor Kollégium, Nagyenyed)

Dicséret: Kerekes Dávid, Lakatos Ana-Maria (Bethlen Gábor Kollégium, Nagyenyed)

Dicséret: Madarász Rita (Salamon Ernő Elméleti Líceum, Gyergyószentmiklós)

Dicséret: Varga Áron, Kiss Boglárka (Bethlen Gábor Kollégium, Nagyenyed)

BBTE Közgáz Kar Különdíj: Bálint Csongor (Tamási Áron Elméleti Líceum, Székelyudvarhely)

BBTE Szociológia Kar Különdíja: Barabás Evelin, Ferencz Kincső és Ráduly Szilárd

Történelem és néprajz szekció

Első díj: László Blanka, Zsidó Emese Tímea (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely)

Második díj: Kenyeres Mátyás (Márton Áron Főgimnázium, Csíkszereda)

Harmadik díj: Olah Anna (Bartók Béla Elméleti Líceum, Temesvár)

Dicséret: Drágos Rolland Gabriel (Nagykárolyi Elméleti Líceum, Nagykaroly)

Dicséret: Kovács Tibor (Apáczai Csere János Elméleti Líceum, Kolozsvár)

Dicséret: Timár Eszter, Ciuraru Daniela (Bod Péter Tanítóképző Líceum, Kézdivásárhely)

Fontos tényezője az innovációnak, tudományos kutatásnak az eredményekről történő kommunikáció, vita és sok esetben manapság már el sem képzelhető, hogy a jelentős eredmények ne csapatban szülessenek meg. A mostani konferencia fő céljaként fogalmazta meg azt, hogy olyan lehetőséget biztosítsunk tanítványainknak, ahol hasonló érdeklődésű fiatalokkal tudnak eszmét cserélni, megerősítést nyerni és ezáltal újabb ötletekkel gazdagodva folytathassák kíváncsiságuk kielégítését.

A 400 évvel ezelőtt született Apáczai Csere Jánosnak jelentős hatása volt az erdélyi oktatás átalakítására, a tanítási tartalmakat és irányvonalakat határozta meg az általa megírt Magyar Encyclopaedia által, amely tankönyvként is iránymutató volt a maga idejében a tudományosság több területén is. Az ő személyisége bennünket is arra serkent, hogy a tudományosság friss eredményeinek megismerésére vezessük rá tanítványainkat.

VÖRÖS ALPÁR ISTVÁN VITA

apaczaicj@gmail.com

Nagyszerű iskolai látogatás a Bánffy-kastélyban

Minden korosztályt szeretne megszólítani, a visszatérő látogatóknak is újdonságot kínálni a Kolozs megyei Válaszúton található Bánffy-kastély, amely idéntől már teljes minőségében kulturális intézményként működik. Szalma Anna Mária idegvezető a tervezett programokról, a gyerekeknek is továbbadandó természeti, épített örökségről beszélt.

A fából faragott falburkolaton kívül nem maradt meg egyéb eredeti berendezési tárgy, a Kolozs Megyei Tanács pedig úgy döntött, hogy a kastélyt ne egy úgymond naftalinszagú múzeumként hasznosítsa.

Nagy érdeklődés övezte, hétfőente több százan látogatták meg tavaly a válaszúti Bánffy-kastélyt azt követően, hogy a kívül-belül megújult Kolozs megyei műemlék épület tavasszal megnyitotta kapuit és ingyenesen megtekinthetővé vált. „A felújításról gondoskodó Kolozs Megyei Tanács elképzelése az volt, hogy az igazgatása alatt álló kastélyt multikulturális intézményként hasznosítsa, ezért tavaly decemberben megalakult egy adminisztrációs munkacsoport, és idéntől már napi szinten, alkalmazottakként felügyeljük az eseményeket, a látogatás folyamatát. Így állandó a felügyelet, nem szerveződnek egymásra a csoportos látogatások, ugyanakkor az idei évtől lett saját e-mail-címe (banffy@cjluj.ro) és telefonszáma (0788-100-215) a kastélynak, ahol bátran lehet érdeklődni az eseményekről, partnerségről, fotózásról, videózásról, csoportok fogadásáról” – mondta Szalma Anna Mária, a kastély idegvezetője. Hozzátette, a belépés

most már díjhoz kötött, azonban ez nem egy nagy összeg, és diákok, nyugdíjasok, csoportok számára kedvezményt kínál. Rámutatott, a Kolozsvártól 25 kilométerre található nemesi lak hétköznap 9–17, hétvégén pedig 11–19 óra között várja a látogatókat.

„Jelenleg Kolozs megye és a környező megyék lakosságát, szélesebb körben pedig a turizmust is szolgáljuk, ugyanis nagy számban jönnek látogatók, és fontosnak tartjuk, hogy a kastély a történetével együtt legyen látható, hallható, befogadható, ugyanakkor tudjon válaszolni a szűkebb-tágabb környezetünk igényeire. Arra is odafigyelünk, hogy egy kisgyermekes család számára is megfelelő helyszín legyen, játékos lehetőséget biztosítva. Ugyanakkor szeretnénk a gyerekeknek is továbbadni épített, természeti, szellemi örökségünket, ezért a különféle iskolai szervezett látogatások alkalmával a diákok ingyen látogathatják a kastélyt, melynek történetéről korosztályuknak megfelelően mesélünk nekik. Bátorítjuk a pedagógusokat, hogy válasszák ezt a helyszínt Zöld hétre, Iskola másként alkalmával, hiszen Kolozsvárról vonattal is megközelíthető, így olcsó és nagyszerű iskolai látogatás célpontja lehet a válaszúti Bánffy-kastély” – mutatott rá az idegvezető.

Szalma Anna Mária arról is beszélt, hogy a kastélynak megtekinthető az a része is, ahol az utolsó előtti tulajdonos, báró Bánffy Ádám saját kezű munkái, faragványai, mázas csempekályhái, majolika plakettjei találhatók – mindezek az épület leglátványosabb és -értékesebb darabjai. „Egyébként az emeleti termek üresek, a fából faragott falburkolaton kívül nem maradt meg egyéb eredeti berendezési tárgy, a Kolozs Megyei Tanács pedig úgy döntött, hogy a kastélyt ne egy úgymond naftalinszagú múzeumként hasznosítsa, megtöltve a kort idéző bútorokkal – hiszen az eredetiek sajnos szétszóródtak, megsemmisültek a II. világháborútól a felújításig –, hanem galériaként képzel

el az emeleti termeket” – magyarázta a néprajzkutató. Mint kifejtette, kulturális intézményként ezzel azt szeretnék elérni, hogy ne „fogyasszák” el a látogatóikat, hanem olyan programot kínáljanak, amiért visszatér a kastélyba az is, aki például már részt vett egy vezetett sétán, megismerkedett az épület történetével.

Ennek érdekében Marcel Lupse festőművész kiállításával április végén megnyitották az idei kulturális szezont, majd május 17-étől Kolozsi Tibor szobrászművész alkotásaival is várják az érdeklődőket. „Május 18-án pedig a múzeumok nemzetközi napját tartják, s bár mi nem

Szeretnénk a gyerekeknek is továbbadni épített, természeti, szellemi örökségünket, ezért a különféle iskolai szervezett látogatások alkalmával a diákok ingyen látogathatják a kastélyt.

közgyűjteményként határozzuk meg magunkat, vannak muzeális értékeink, és szeretnénk közönségünkkel megünnepelni ezt a napot, ingyenes belépőt kínálva. Aznap megnyitjuk a kastélyparkot piknikezésre, és óránként vezetett sétákat fogunk tartani román és magyar nyelven felváltva” – részletezte Szalma Anna Mária. Hozzátette, az idei szezonra tematikus vezetett sétákkal is készülnek, így többek között teljes körű kastélybejárás kérhető idegvezetéssel (román, magyar és angol nyelven), de ha valaki Bánffy Ádám alkotásairól, egyéniségéről, a helyi közösségekben betöltött szerepéről szeretne egy órán keresztül hallani, vagy a természeti örökséget fedezné fel a kastélyparkban, az intézmény munkatársai erre is nyitottak.

B. L. J.

Digitális platform segíti a magyar diákokat

A magyar diákok számára a románérettségire való felkészülésben nyújt segítséget a BacPrep elnevezésű platform, amely nemrég kezdte meg működését. Sebestyén Gergő társalapító, pénzügyi igazgató a kezdeményezés ötletéről, pozitívumairól beszélt.

A BacPrep ötlete nem üzleti tervből, hanem nagyon is valós diákélményből született – elevenítette fel Sebestyén Gergő. A platform egyik társalapítója szerint a románérettségi sok magyar anyanyelvű fiatalnak évek óta komoly akadály – olyan probléma, amelyről sok szó esik, de kevés a valódi megoldás rá. „Mi magunk is átéljük ezt tizenkettedikesként, amikor több esszét kellett bemagolnunk. 2018-ban született meg az első ötlet, amikor csapatunk tagja, Imets Tamás (szintén társalapító Jakub Ákos mellett) írt egy kis programot, ami segített megszerezni az anyagot az érettségihez. Ez volt a kezdet. Azóta sokat fejlődött a technológia, és most egy teljes értékű, modern platformmal tértünk vissza ehhez a kihíváshoz, hogy választ adjunk erre a problémára” – magyarázta a pénzügyi igazgató.

Mint kifejtette, a román nyelv ismerete alapfeltétel ahhoz, hogy bárki érvényesülni tudjon Romániában – legyen szó továbbtanulásról, munkavállalásról vagy akár hétköznapi ügyintézésről. Mégis, rengeteg diák számára kihívás megtanulni a nyelvet, különösen ott, ahol kevés a gyakorlati érintkezés a román nyelvvel. Egy fiatal életében a legtöbb ilyen helyzet hivatalos ügyintézés, mint például személyi igazolvány vagy útlevél készítése – ami nem segíti a nyelv természetes elsajátítását. A platform egyik létrehozója emlékeztetett, hogy a 2025-ös tanévben több mint 101 ezer diák érettségizik, közülük csupán 67 793-an érték el legalább az 5-öst a próbaérettségin. „Ez azt mutatja, hogy nemcsak a magyar diákok küzdenek nehézségekkel – de számukra még nehezebb, hiszen sokszor nem román nyelvi közegben nőnek fel” – hangsúlyozta.

Sebestyén Gergő szerint a BacPrep nem egy újabb tesztgyűjtemény vagy tankönyv, hanem olyan digitális platform, amely azonnali, objektív visszajelzést ad a diákoknak és tanároknak egyaránt. Rámutatott, hogy míg a hagyományos esszék javítása napokba vagy akár hetekbe telhet, a BacPrep néhány perc alatt kiértékeli a beadott dolgozatokat. Mint magyarázta, a mesterséges intelligencia által támogatott rendszer pontszámokat ad és jegyet, ugyanakkor

részletes visszajelzést küld arról is, hol hibázott a diák, és mi az, amin még dolgoznia kell. „Így nemcsak gyakorlásra van lehetőség, hanem valódi fejlődésre is. Ezután lehetőség van az egyes tételekre való specifikus felkészülésre is, mint például csak a kettes tétel gyakorlása. Ez a megközelítés teljesen átalakítja az érettségire való felkészülés folyamatát – sokkal hatékonyabb, motiválóbba és személyre szabottabb mint a korábbi módszerek” – részletezte a pénzügyi igazgató. Hozzátette, több iskolában is bemutatták a platformot, és a diákok nagyon nyitottan fogadták. A tanárok is örömmel látták, mennyire leegyszerűsíti az adminisztratív terheiket – kevesebb idő megy el javításra, több marad a tényleges tanításra, szókincsfejlesztésre és a diákok támogatására.

„Több pedagógustól írásos visszajelzés is kaptunk, amelyben támogatásukról biztosítottak minket. Jelenleg több mint egy tucat román nyelv és irodalom szakos tanárral dolgozunk együtt a rendszer folyamatos fejlesztésén. Célunk, hogy a kiértékelés a lehető legközelebb álljon a valós érettségi követelményekhez” – magyarázta a társalapító.

Sebestyén Gergő arra is kitért, hogy a közeljövőben szeretnék a szülők számára is elérhetővé tenni a diákok teljesítményéről szóló adatokat. Úgy véli ugyanis, hogy egy átlátható, objektív rendszer nemcsak a tanulókat és a tanárokat, hanem a szülőket is be tudja vonni a felkészülésbe. Így valóban közösen lehet támogatni a tanulókat a sikeres érettségire vezető úton.

A jövőbeli fejlesztések kapcsán elmondta, jelenleg a legfőbb céljuk, hogy az előttük álló időszakban maximálisan segítsék a diákokat a román érettségire való felkészülésben. Ugyanakkor már most is dolgoznak a platform bővítésén: szeretnék támogatni a szókincsfejlesztést, és felmerült más tantárgyak – például magyar, történelem vagy matematika – bevonása is. Több visszajelzést kaptak arról, hogy a nyolcadikosok számára is hasznos lenne egy hasonló eszköz, így ez is szerepel terveik között. „Ha azt látjuk, hogy van nyitottság, mi készen állunk arra, hogy a BacPrep-et teljes mértékben integráljuk a romániai diákok vizsgákra való felkészülésébe – nemcsak a román érettségire, hanem hosszú távon más tantárgyaknál is” – hangsúlyozta Sebestyén Gergő.

Jelenleg a legfőbb céljuk, hogy az előttük álló időszakban maximálisan segítsék a diákokat a románérettségire való felkészülésben. Ugyanakkor már most is dolgoznak a platform bővítésén: szeretnék támogatni a szókincsfejlesztést, és felmerült más tantárgyak – például magyar, történelem vagy matematika – bevonása is.

A gyermek mint tükör és detektor

Az anyaság egyik legnehezebben megszokható (ha egyáltalán megszokható) vonatkozása az, amikor a saját hangulatainkat viszontlátjuk a gyermekeken és nagyon keveset tehetünk azért, hogy ez ne így legyen. Lea számomra az irányjelző, olykor egyben bizonyítéka is annak, hogy minden arra irányuló próbálkozásom, hogy valamiféle látszategyensúlyt megteremtsek, kudarcot vallott. Ilyenkor egy anya, ha rájön a „spíltre” (miszerint a gyermek tükör és detektor), kicsit szégyelli magát, miszerint a saját hangulatával kiforgatja a gyermekeket a saját egyensúlyából. Azonban – sajnos! – nem tehetünk mást ilyenkor, mint azt, hogy elfogadjuk a helyzetállást, elfogadjuk a saját hangulati ingadozásunkat és azt, hogy most ilyen passzban vagyunk és kész...

Amikor a világra hoztam őt, aláírtam egy szerződést, amelyben ez volt a kisbetűs rész: a tartós pesszimizmust kidobjuk az ablakon, a bizakodó alapállásunkért pedig a csillagokat is lehozzuk az égboltról.

Tudom, leírni sokkal könnyebb, mint kivitelezni, azonban én most itt eljászom a leláncolt Prométheuszt, aki szorult helyzetben próbál pozitív dolgokat mondogatni, hátha a saját reményteljes szavai hallatán ő maga is bizakodóvá válik és megmenekül a lelke... Mondom/írom ezt, miközben Leának éppen zajlanak a másodikos országos felmérői, ő magán pedig a hűlés tünetei mutatkoznak meg javában, én meg építem magamban az optimista és nyugodt anyukát, miközben valami pokoli módon félek az államelnökválasztás kimenetelétől... Röviden ez lenne a helyzetállás. Mondhatnám, persze, hogy Lea a hirtelen lehűlés miatt fázott meg, azonban ott van ellenérvként

Este a virágos réten

LEA RAIZA

az, hogy egész télen nem volt beteg, fagyban is járt úszni és abszolút semmi baja nem volt. Az egyetlen különbség az akkor és mostani helyzet között én hangulatom és a páni félelmem, hogy akkor mi lesz, ha teljesen újra kell tervezni az életünket nagyon rövid idő alatt. Ezt nem tudom észre nem venni... Pedig azt hittem, hogy kiadtam, kisírtam és kifutottam magamból a kétségbeesést, kiengedtem azt a gőzt, amit a gyermekem megérezhet, lereagálhat, pont azért, mert már betéve tudom, hogy mi történik ilyenkor (lásd: tükör, detektor). Ezek szerint nem sikerült ez nekem most... Úgyhogy ma, amióta suliból és hárfaleckéről hazajött, próbáltam a törődésemet egy teljesen más, tőlem idegen szeretetnyelven, a szolgáltatások nyelvén kifejezni: kétfogásos ebédet főztem (többek közt erőlevest) és a legalkalmatlanabb kérdésének is eleget tettem (az Ismo nevezetű, Amerikában stand-uposkodó finn humorista egyik kis, angol nyelvű

videóját lefordítottam a repülőre való sietős felszállás emberi botorságairól), miközben Leának éppen fogat kellett volna mosnia és nagyon gyorsan lefeküdni, hogy holnap ismét nekifuthassunk egy újabb felmérős napnak. Ezúttal nem dohogtam, mint általában, hanem gyorsan lefordítottam a vicces videót, kicsit neveltünk, és csupán ezután sürgettem a lefekvést, de elalvás előtt még egy rövid mesét is elolvastam inkább figyelemelterelésként...

Leával beszélgettünk az államelnökválasztásról többször is, mert az osztálytársai is hozzák otthonról az idénynek megfelelően eltúlzott politikai érdeklődést és vonatkozó témákat, retorikát. A témát nem lehetett megkerülni, nem is akartam... Megkérdezte, hogy kire szavazok, és mondtam neki, hogy „a matematikusra”. Erre kicsit aggódva megkérdezte:

„Te, anya, ha ez a matematikus lesz az államelnök, akkor majd több matekot kell tanulni az iskolában?! ”

„Hát sőt, lehet, hogy valami éjjeli tagozaton még nekem is be kell majd pótolnom azt, amit nem tanultam meg... Úgyhogy, akkor majd éjjel-nappal matekozni fogunk. Én éjjel, te nappal... De megígérem, hogy rögtön utána elme- gyünk relaxálni valami európai városba – mondtam neki bizakodóan, viccelve és közben megpróbáltam az érem jó oldalát bevillantani, őszintének is lenni, és a matematika fontosságát is illusztrálni. Lea mindeközben egyáltalán nem volt meggyőződve arról, hogy ez egy nagyon jó üzlet, miszerint csomót matekozunk, jutalomképpen pedig kirándulunk, mert eddig a matekozás honorálása nélkül is kirándultunk, nem szerette a kettő ösz- szepárosítását. Azonban arra is rájött, hogy ha még az anyja, akinek szintén nem kedvence a matek, hajlandó ilyen áldozatokra, akkor az csakis valami rendkívüli fontos dolog lehet...

Azonban azt is tudnunk kell, hogy ezeket elsősor- ban mi, felnőttek visszük be az otthonunkba, tesz- szük uralkodó szempon- tokká, és akkor csodál- kozunk, számonkérjük a gyermekeken, hogy ezeket észreveszi, visszatükrözi.

Örvendtem annak, hogy kérdezett, hogy néhány részletet el tudtam magya- rázni neki az ő nyelvén, és még neveltünk is együtt ezen a matektanulós dolgon. Mindennek ellenére azonban nem tudtam olyan nyugodt szintre hozni a témát, hogy a gyermek ne aggódjon együtt velem akár öntudatlanul is, reagálja le a viccelés hát- térben meghúzódó kétségbeesést. Mint olyan sokszor, ezúttal sem sikerült az „átverés” vagy „performance” vagy az az akármilyen, amit az anyák ilyenkor meg- próbálnak, hogy az ők felnőtt problémáik náluk, az övék maradhassanak...

Egyáltalán nem gondolom azt, hogy ez csak nekem nem sikerül ebben az idő- szakban. Azt sem gondolom, hogy csak az én gyermekem reagálja le azonnal a hangulataimat. Talán ezeket a sorokat éppen azért írom, hogy felhívjam

a figyelmet a jelenség tudatosításának szükségességére, és arra, hogy felelős- séggel tartozunk nem a hangulatainkért, hanem azért, hogy ne kérjük számon a gyermekeken azt, hogy miért fejezi ki az általunk ki nem fejezett érzelmeinket... Az egy borzalmas dolog tud lenni és roppant éretlenségre mutat rá, ha azt követeljük meg a gyermektől, hogy ne érezze, ne válaszoljon az ilyen rövid- zárlatokra, aminek az eltussolásába any- nyi energiát fektettünk. Őszintén, én is sokszor kívánom azt, hogy ugyanolyan menedéknél érezze a kapcsolatunkat (benne a viccet és a zenét), akárcsak én, hogy sikerüljön az ajtón kívül hagyni a társadalommal, külvilággal kapcsolatos negatívumokat. Azonban azt is tudnunk kell, hogy ezeket elsősorban mi, felnőt- tek visszük be az otthonunkba, tesszük uralkodó szempontokká, és akkor cso- dálkozunk, számonkérjük a gyermekeken, hogy ezeket észreveszi, visszatükrö- zi. Mindeközben vajon elgondolunk-e azon, hogy nekünk kell megtanítanunk az önmenedzsmentet, mindemellett azt is, hogy miket és hogyan kell beenged- nünk az életünkbe vagy kizárunk on- nan, és gyakorta ez a saját példamutató- sunktól függ. Ha ezt nem abszolváljuk megnyugtatóan és kiegyensúlyozottan, akkor csupán forognak körbe-körbe a dolgok és mindig ugyanoda lyukadunk ki, ugyanarra az eredményre jutunk. Például, ne kapcsoljuk be a tévét, ha már magunk is a túlcsoportulásig felteltünk a mindenféle közéleti szeméttel. Nem sze- retnék itt kérkedni, mert tudom, hogy az embernek tájékozódnia kell, azonban mi évek óta nem nézünk tévét, legfel- jebb a Mezzóra szoktunk néha rákap- csolni, mert onnan pontosan tudjuk, hogy mit kapunk és az építő jellegű, jót tesz a lelkünknek...

És még van egy dolog: a fentiekkel nem azt szeretném mondani, hogy dug- juk a fejünket homokba, ne lássuk azt, ha egy helyzet kétesélyes, és van lehetőség arra is, hogy a dolgok nem az elképzelé- seink szerint alakulnak. Nyilván, ezzel számolnunk kell. Azonban a gyermeke- inknek tartozunk azzal, hogy a szem- léletünk alapvetően optimista legyen. Ezt most azért írom ilyen sarkosan és egyértelműen, mert a felnőtté válás be- letartozik az, hogy a gyermekem szá- mára kőszikla vagyok abszolút minden helyzetben (még akkor is, ha otthonról

nem éppen ilyen modellt hozok). Ami- kor a világra hoztam őt, aláírtam egy szerződést, amelyben ez volt a kisbétűs rész: a tartós pesszimizmust kidobjuk az ablakon, a bizakodó alapállásunkért pedig a csillagokat is lehozzuk az égbolt- ról. És van erre egy nagyon prózai ér- vem: ha a negatív forgatókönyv igazoló- dik be, nekünk akkor is nagyon józanul kell döntenünk a hogyantovábbról, így hát sorsdöntő az, hogy az újratervezés ne egy pesszimista ütemterv és szem- lélet szerint történjen, hanem jövőbelá- tó önuralommal felvértezve. (Ezt most nem csupán a közéleti helyzetre értem,

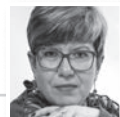
Azt sem gondolom, hogy csak az én gyermekem reagálja le azonnal a hangulataimat. Talán ezeket a sorokat éppen azért írom, hogy felhív- jam a figyelmet a jelen- ség tudatosításának szükségességére, és arra, hogy felelősséggel tarto- zunk nem a hangulatain- kért, hanem azért, hogy ne kérjük számon a gyer- mekeken azt, hogy miért fe- jezi ki az általunk ki nem fejezett érzelmeinket...

hanem minden másfajta helyzetre is.) Ehhez viszont ki kell lépni a komfort- zónánkból, a rutinból és a merev sémák- ból, ami egy ádáz munka, mert lehet, hogy menet közben kell elsajátítanunk a szükséges készségeket. De megéri, mert ezáltal is tanítjuk gyermekeinket valami olyasmire, amit nem tudnak megtanulni, nem lehet megtanítani az iskolában: ér- tékteremtő és értelmes túlélésre.

(Az írás pár nappal a május 18-i el- nökválasztás előtt született, így az akkori helyzetre is reflektál.)

BARTHA RÉKA

bartha.reka.emese@gmail.com

Zápor a zöldben

A mi iskolánk zöldbarát iskola. Megyünk a zöldbe. A zöld városi viszonylatainkhoz képest messze van, mégis gyalog megyünk. Ez iskolai és családi szintű jószokás nálunk. Hét végén kint vagyunk a zöldben. Pokrócon ülünk,

Megyünk a zöldbe. A zöld városi viszonylatainkhoz képest messze van, mégis gyalog megyünk. Ez iskolai és családi szintű jó szokás nálunk.

anya lapítót hozott, amit otthon vágódeszkának hívunk. A lapítón anya bicskával paradicsomot, paprikát és szalonnát vág fel. Néha tüzet rakunk egy kormos kövekkel határolt, lapos gödörben. A bőrnél legyezőbe szétnyíló, felcsíkozott szalonnaszeletet kihegyezett ágra húzzuk, és megsütjük. Sütés közben

kenyérdarabra csöpögtetjük a zsírt, és a végén a szalonnát meg az összecsapóztatott kenyeret bekebelezzük, zöltséget is küldünk rá.

Ha nem akarunk tüzet rakni és anyának nincs kedve vágódeszkát cipelni, akkor szalvétába csomagolt szendvicset viszünk a zöldbe. Amikor unatkozunk vagy megéhezünk, beburkoljuk a szendvicset. Kártyázunk, a pokrócon fekve olvasunk, pityangot szedünk, és koszorút fonunk belőle.

Vakációban az osztállyal megyünk a zöldbe. Focizunk, utána indiánosdit játszunk. Két csapatra szakadva fákon mászkálunk és egymást hajkurásszunk, közben kicsit fázunk, mert ez a tavaszi vakáció, eléggé fúj a csípős szél a zöldben.

A zöldben először május elsején jó. Ez a mi országunkban szabadnap, a munka ünnepe. Ilyenkor mindenki csapatostól a zöldben tanyázik. Legtöbbször pirosra ég a bőrünk, mert hevesen süt a tavaszi nap. Az is gyakran megesik, hogy a heves napsütés laza permettel vagy zivatarral jár.

Persze holmi kis csepergő eső nem riasztja el a zöld rettenthetetlen katonáit. Idén is mindenki a zöldben volt május elsején, jól el is áztunk, de aztán kisütött a nap, és megszáradtunk. Pár nap múlva jódos pirulát osztogattak nekünk az iskolában és megtanultuk egy szomszédos ország városának nevét: Csernobil. Nevének jelentése: fekete üröm.

Volt ott egy atomerőmű, aminek a négyes számú reaktora 1986. április 26-án felrobbant. És a radioaktív fellegekből hulló sugárzó eső állítólag bennünket is ért, május elsején, a zöldben. Állítólag ez volt az emberiség történetének leg súlyosabb nukleáris balesete, amely ezek halálát okozta, és tízezreket érintett.

Azt hiszem, bennünket nem számolnak az érintettek közé, pedig az eső, becsszóra, érintett! Az utókor úgy tudja, a robbanással ötven tonna radioaktív anyag került a levegőbe. A csernobili atomkatasztrófa a Hiroshima és Nagaszaki bombázása során felszabaduló radioaktív anyagoknak többszörösét jutatta a levegőbe.

És aztán a felnőttek féltek a ráktól, pedig Kolozsvár messze van Csernobiltól, és Erdélyt védtek a Kárpátok. A radioaktív gázok feljutottak a légkörbe és a sugárzás világszerte elterjedt. Erről akkor senki sem tudott, mert a balesetet hivatalosan hetekig elhallgatták. Utólag derült ki, hogy a felrobbant reaktor tíz napon át radioaktív részecskéket lövellt ki magából.

De nem azért vagyunk erdélyi magyarok, hogy ne dacoljunk a sorssal! Azóta is megyünk a zöldbe, hol szalonnával, hol anélkül. Még az érettségi bulinkat is a zöldben szervezzük, nem messze attól a helytől, ahol családotól megáztunk az atomrobbanás idején. Mert a mi iskolánk zöldbarát iskola.

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

Online oktatásra térhetnek át az érettségi vizsgáinak helyszínein

Az érettségi írásbeli vizsgáinak napja-in, azaz június 10. és 16. között aszinkron, azaz nem egyidejű online oktatásra térhetnek át azok az iskolák, amelyek vizsgahelyszíneként szolgálnak – közölte szerdán az oktatási minisztérium. Az idei nyári érettségi vizsgái június 10. és 16. között zajlanak, amikor a többi osztálynak még zajlik az oktatás, nekik június 20-án ér véget a tanév. A szakértő tájékoztatása szerint az érettségi írásbeli vizsgáinak helyet adó, illetve a vizsgafolyamatban részt vevő humán erőforrást biztosító tanintézmények a megyei főtanfelügyelő igénylésére és az oktatási minisztérium jóváhagyásával aszinkron online oktatásra térhetnek át június 10. és 16. között, írja az Agerpres.

A közleményben rámutattak arra is, hogy a vizsgáztató bizottságokban tevékenykedő tanárok helyettesítéséről az adott iskola vezetőségének kell gondoskodnia. Az elmúlt évekhez hasonlóan idén is vizsgaközpontokat jelölnek ki az írásbeli megszervezésére. A tavalyi nyári érettségin a középiskolák 31 százaléka, azaz 477 oktatási intézmény működött vizsgaközpontként. A minisztérium tájékoztatásában emlékeztettek, az idei érettségi újdonsága, hogy a vizsgázók megnézhetik a dolgozatukat, mielőtt megóvják a kapott jegyet. A dolgozat megtekintése nem előfeltétele az óvásnak – nyomatékosították.

Négyből egy gyermek korgó gyomorral fekszik lesz este

Négyből egy gyermek éhesen fekszik le este a szegénység miatt, a pénzhiány miatt pedig szülei nem engedhetik meg maguknak az iskoláztatásukat – közölte a World Vision Románia Alapítvány, amely ismét meghirdette a „Kenyér és Holnap” programját, amely által több mint ezer gyermeknek biztosít naponta meleg ebédet, továbbá közel száz pedagógus segítségével két órnyi segítséget a házi feladatokhoz.

Az ország tizenkét megyéjét érintő új kampány, a „Tápláld a tanulás iránti éhségüket” a szimultán, összevont

osztályban tanuló elemi osztályos diákoknak szól.

Kiemelték, hogy a pedagógusok közül harmada szerint a szimultán oktatás esélyt ad a gyermekeknek, ugyanakkor egy tanítónő vallomása szerint fájdó szívvel tapasztalja, hogy gyakorta a testvérek ugyanazon a pár cipőn osztóznak, átfázva, éhesen mennek iskolába. „Szívesen jön iskolába a gyermek, reméli, hogy jobb élete lesz, hogy az iskola segít kiszabadulnia a szegénységből. De a legtöbbször számára ez az álom gyorsan szertefoszlik” – idézte az alapítvány közleménye a pedagógust.

A meleg étel és a különórák viszont nagyon sokat segítenek az iskolaelhagyás megelőzésében, a tanárok a jelenlét jelentős növekedését tapasztalták, véli a World Vision. Adataik szerint a programban részt vevő diákok legalább 70 százaléknak javultak az iskolai eredményei.

Erdély-szerte bővülnek a bölcsődei helyek, nő a napközis kínálat

Május 19-e és 23-a között zajlanak az iratkozások bölcsődébe és óvodába, és csak az újrairatkozások után, május 23-at követően derül ki, hogy pontosan mennyi szabad hely maradt. Új bölcsődei csoportok indítását tervezik Maros és Hargita megyében, bővítésre van ígéret Háromszéken is. Átalakulás van az óvodák szintjén: növekszik az igény a hosszított, azaz napközis programra, új óvodaépületeket adnak át idén Sepsiszentgyörgyön, és Kolozsváron is eggyel több magyar óvodai csoportot hirdettek.

Maros megyében új bölcsődei és óvodai helyekre lehet számítani a 2025-2026-os tanévtől. Új intézményt avatnak nemsokára Szászrégenben, és az ígéret szerint a marosvásárhelyi Belvedere negyedbeli új épületet is elfoglalhatják ösztöl a gyerekek, utóbbiban összesen 150 férőhelyet biztosítanak bölcsődések és óvodások számára.

Marosvásárhelyen a Református Kolégium Bölcsődéjében tervezik újabb csoport indítását, a beiratkozások függvényében, és megyeszékhelyen kívül Mezőpanitban indítanak még újabb magyar bölcsődei csoportot a 2025–2026-os tanévtől, amennyiben

jóváhagyásra kerül, illetve, ha lesz elegendő beiratkozó. Mezőpanit községben egy új, korszerű bölcsőde épült, amely négy csoport befogadására alkalmas. Nemcsak ott, hanem több más településen is új vagy felújított épületbe költözhetek a bölcsődések, óvodások az elmúlt években. Marosszentkirályon négy bölcsődei csoport közül egy magyar tannyelvű, és a tavaly átadott korszerű épületbe járhatnak.

Antal Levente Mihály főtanfelügyelő-helyettes elmondta magyar nyelvű csoportok helyzete Maros megyében egyelőre stabil, de a demográfiai változások és egyéb tényezők miatt nincs egységes növekedési tendencia, inkább csökkenő. Jelenleg 415 gyermek jár magyar tannyelvű bölcsődébe, és 5527 gyerek óvodába, a többség rövid programmal. A következő tanévben a beiskolázási tervek alapján a csoportok száma közel azonos az ideivel, változás abban van, hogy a rövid programmal működő csoportok közül hat napközis csoporttal alakul és kettővel több bölcsődei csoport van betervezve.

Sepsiszentgyörgyön maximális létszámmal működnek a bölcsődei csoportok, a helyhiány leginkább a háromszéki megyeszékhelyt és Kézdivásárhelyt érinti. Kiss Imre főtanfelügyelő a Maszólnak elmondta, Sepsiszentgyörgyön legalább két csoportra lenne még szükség, egyelőre az infrastruktúra a gond: nincsen szabad terem, ahol új csoport helyet kaphatna. A háromszéki megyeszékhelyen az unitárius egyház épít bölcsődét, a Borvíz utcában hatvan férőhelyes Waldorf-óvoda nyílik meg. Ezenkívül nem tanévkezdésig, de decemberig kellene elkészülnie az Őrkő negyedi óvodának.

Hargita megyében jelentősen több hely lesz hosszított programú, azaz napközis csoportokban, derül ki a Demeter Levente főtanfelügyelőtől kapott adatokból. Míg jelenleg 265 napközis csoport létezik, és ezekbe 5363 gyerek jár, a következő tanévtől majdnem 300-zal több: 5657 helyet hirdetnek meg, és tizeneggyel több ilyen csoport a terv. Hogy ezek a pluszhelyek hol lesznek, az nem derül ki a tájékoztatásból. Normál, azaz rövid programmal négygyel kevesebb, 287 csoportot terveznek indítani.

Bölcsődei csoport hárommal lesz több, de a helyek száma itt összességében a tavalyihoz hasonló.

Mint arról nemrég beszámoltunk, Szilágy megyében Szilágyosmlyón avattak új bölcsődeépületet, ami a fejlesztési minisztérium bölcsőde-építési programján keresztül a tizenegyedik, ami megvalósult, ezenkívül a közelmúltban bölcsődét avattak Sarmaságon, Krasznán, Zilahon, és a jövőben Szilágynagyfaluban is megnyitja kapuit a bölcsőde.

Kolozs megyében egyelőre nem várható változás a bölcsődei helyek, csoportok számában, azonban több beruházás is zajlik, a kötelező engedélyek beszerzését követően megnyílhat a Kolozsvárhoz közeli Kajántó új intézménye. Kisbácsban várhatóan a 2026-os tanévtől nyit két bölcsőde. Kolozsváron tavaly bővültek a bölcsődei helyek, a Református Kollégiumhoz tartozó új épületben, a Donát úton 15 fős csoport indulását hagytak jóvá, idén szintén egy bölcsődei csoportot hirdetett a kollégium. Ugyanakkor idén is bővítenek: egy új óvodai csoport indul a Kolozsvári Református Kollégium Donát úti épületében.

Öszre minden iskolának épületen belüli mellékhelyisége lesz

A kormány 14,5 millió lejt különít el szerdai ülésén annak érdekében, hogy tanévkezdéskor egyetlen olyan iskola se legyen Romániában, amelyiknek az udvaron van a mellékhelyisége - jelentette be Marcel Ciolacu. A miniszterelnök a kabinet ülésének elején kijelentette: véget vetnek a romániai oktatás egyik szomorú valóságának, és az őszi tanévkezdésre felszámolják a kinti mellékhelyiségeket az iskolákban. „Még 175 iskola van ebben a helyzetben, és addig nem beszélhetünk egy valóban képzett Romániáról, ameddig a múlt ezen maradvéka végleg el nem tűnik” - idézi a kormányfőt az Agerpres.

Új választható tantárgyakkal bővült az oktatási kínálat

Hírügynökségi beszámolók szerint az iskolák kínálatából a tanulók hét új tantárgy közül választhatnak, ha érdekli őket.

Az elemi oktatás első három évében például – előkészítő osztálytól számítva – táplálkozási nevelésben részesülhetnek a diákok, míg a harmadik- és negyedik osztályosok a kosárlabda és a kézilabda gyermekeknek szánt, leegyszerűsített, életkorhoz igazított változataival ismerkedhetnek meg ha mini kosárlabdázást vagy mini kézilabdázást választanak. A tantárgy a sportszerűségre, játékra, mozgáskultúrára nevel.

A nagyobbak ugyanakkor az univerzum rejtélyeivel ismerkedhetnek meg az ötödik és a hetedik osztályosoknak szánt tantárgy által, de az 5-6. osztályosok zene- és táncórát is választhatnak.

Ezenkívül a 2026–27-es tanévtől kezdődően egy állatokról szóló választható tantárgyat vezethetnek be a romániai általános iskolákban, amelyben arra tanítanak a gyerekeket, hogy felelősen, empátiával és tisztelettel viszonyuljanak a környezetükben élő házi- és vadállatokhoz. A tantárgy bevezetésének kezdeményezője Hilde Tudora, az Ilfov megyei önkormányzat állatvédelmi igazgatóságának vezetője. elképzelése szerint az órákon nem általánosításokat tanítanak az állatokról, nem elefántokról és oroszlánokról beszélnek a gyerekek, hanem olyan tudással próbálják felvértezni őket, amelyre a mindennapi életben lehet szükségük. Például, hogy a hegyi túrákon nem szabad a kukázó medvéket etetni, hogy a házi kedvenceket ivartalanítani kell, hogy az állatkínzás bűncselekmény, hogy a szabad levegőn nevelt tyúkok tojásai egészségesebbek. Az állatokkal kapcsolatos és segítségükkel megtanulható viselkedési szabályokról, a közösségi létről és felelősségről szóló tananyag leadásához nincs szükség szaktanárookra, ezekről a témákról akár az osztályfőnök, a biológia-, a földrajztanár, vagy a vallásoktató is elbeszélgethet a tanulókkal – idézte a kezdeményező szavait az MTI. Az állatvédelmi szakember szerint a választható tantárgyat eredetileg az 5. és 6. osztály számára szánták, de hatalmas érdeklődést tapasztaltak az alsó tagozatos tanítók, szülők és gyerekek részéről is. Hilde Tudora szerint azt tervezik, hogy 2026 februárjáig kidolgozzák és elfogadjatják a tantervet

és végigjárják a tantárgy országos bevezetéséhez szükséges valamennyi bürokratikus eljárást.

Folytatódik a lombikbébiprogram

Idén is folytatódik a Munkaügyi, Családügyi, Ifjúsági és Esélyegyenlőségi Minisztérium országos programja, amely jelentős anyagi támogatással segíti a meddőséggel küzdő párokat és egyedülálló nőket a gyermekvállalásban.

A program keretében egy 15.000 lejes támogatás igényelhető. A támogatást két különböző összegű utalvány formájában kapja meg az igénylő: 5.000 lej a gyógyszereket, 10.000 lej pedig az orvosi beavatkozásokat fedezi. A jelentkezések elektronikusan nyújthatók be, a jogosult pályázók a beérkezés sorrendjében részesülnek a támogatásban.

A program idei költségvetése 150 millió lej. Célja, hogy enyhítse a meddőséggel küzdők terheit, és hozzájáruljon a születésszám növeléséhez egy előre-gedő, csökkenő népességgel szembenéző társadalomban.

Jó kilátások elé néz az épülő marosvásárhelyi jégpálya

Multifunkcionális sportpálya is épül a marosvásárhelyi jégpálya mellett, az RMDSZ által vezetett fejlesztési minisztérium többletfinanszírozást biztosít az épülő beruházásra – jelentette be Cseke Attila fejlesztési miniszter.

Mint ismeretes, Marosvásárhelyen jégpálya épül, a munkálatokat a fejlesztési minisztérium finanszírozza, az eredeti finanszírozás összege 37 millió lej volt, és a munkálatok kétharmada elkészült. Az RMDSZ-es tárcavezető miniszteri rendeletet írt ma alá, így a támogatás összege 55 millió lejre emelkedett. A többletfinanszírozás korszerű felszerelést biztosít a fedett jégpálya hűtésére, a jég karbantartására, és videóbíróit is felszerelnek a hokimérkőzésekhez. A jégpálya mérete 60x30 méter, a lelátó kétezer férőhelyes lesz, és nemzetközi mérkőzések szervezésére alkalmassá teszik a sportkomplexumot. A kivitelezés határideje másfél év.

D. SZ.